

ЛІГА ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ
в Австралії

БОРІТЕСЯ - ПОСПРЕТЕ

НАШІ ФРОНТИ

» OUR FRONT «

СУСПІЛЬНО ПОЛІТИЧНИЙ ЖУРНАЛ

рік. 8 .

1975

н.2.

НАШ ФРОНТ
суспільно-політичний журнал
видаває
Ліга Визволення України
в Австралії

ЗМІСТ

ЗВЕРНЕННЯ ПРОВОДУ ОУН	1
УКРАЇНА – РЕВОЛЮЦІЙНА ПРОБЛЕМА СВІТУ	6
КОМАНДИР АРМІЇ БЕЗСМЕРТНИХ – /вл./	10
СОНЕТ – П. Савчук	13
КРОВ І ВУГІЛЛЯ – Артур Фурман	14
ВЕЛИКІ РЕЛІГІЇ СВІТУ – БУДДИЗМ – В. Литвин	19
МЕРТВА ІДЕОЛОГІЯ – /рд/	24
ЕПІЗОДИ З МОРДОВСЬКИХ КОНЦТАБОРІВ – Анатолій Радигін	29
МАТИ – П. Ковшик	33
ЗА СВОБОДУ, НАЦІОНАЛЬНУ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ І ДЕКОЛОНАІЗАЦІЮ ..	34
САТИРА ЯК ПОЛІТИЧНА ЗБРОЯ В СССР	36
ВЕЛИКА БІБЛІОГРАФІЧНА ПРАЦЯ – С. Радіон	38

OUR FRONT
Ukrainian periodical
published by
League for the Liberation of Ukraine
in Australia

ЗВЕРНЕННЯ ПРОВОДУ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

5-го березня 1950 року в Білогорщі, біля Львова, загинув геройською смертю в бою з московськими окупаційними військами генерал Роман Шухевич—Чупринка (Тур, Лозовський), голова Проводу ОУН на українських землях, головний командир УПА, голова Генерального Секретаріату УГВР.

За минулі десятиріччя у боротьбі з московсько-большевицькими окупантами—наїзниками народ утратив багато своїх найкращих провідників, керівників Української Визвольної Революції. 1926 року Москва підступно вбила на чужині голову Української Держави, головного отамана військ Української Народної Республіки Симона Петлюру, двадцять років пізніше (1938 р.) провідника української революційної боротьби, голову Проводу ОУН, полк. Євгена Коновалця, а згодом, знову через двадцять років ген. Тараса Чуприку—Шухевича. Дев'ять років пізніше загинув з рук московського вбивці Степан Бандера, голова Проводу ОУН, символ і прапор сучасної революційно—візвольної боротьби України.

Москва намагається всіма силами, всіма ганебними засобами знищити провідників української нації. Вбиває їх фізично, проте не спроможна знищити їх як Символів—Прапорів, що мають для України особливе значення у її візвольній боротьбі. Вбиваючи їх, вона розраховує на наслідки — на зневіру українського народу, на його ідейно—політичну дезорієнтацію та послаблення духо-

вих і фізичних сил у боротьбі за свою державну незалежність. Кожну таку дезорієнтацію, кожне таке послаблення вона намагається використати у своєму широкому наступі на українську націю, на всі ділянки її життя. Але даремні всі її ганебні зусилля, українська нація живе і бореться далі саме під прапорами тих своїх Провідників, що й після смерті залишились для українського народу Символами його безкомпромісової революційно—візвольної боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу.

Ціла українська візвольно—революційна боротьба з окупантами України, що її вели в 1943—1950 роках УПА, революційна ОУН і широкі мільйонові маси українського народу під досвідченим і умілим керівництвом генерала Романа Шухевича—Чупринки — становить одну з найславніших і найгероїчніших сторінок історії України. Суттю революційно—візвольної стратегії ген. Романа Шухевича—Чупринки, як керівника візвольної революції і головного командира збройних сил України, було всенародне збройне повстання, яке тривало ще й по його смерті, аж до 1953 року.

Він уміло сполучив елементи національної і соціальної революції в одну цілість, пов'язавши візвольну боротьбу українського народу із живим життям, а ідею Української Самостійної Соборної Держави — з кожною ділянкою його життя, яка була об'єктом наступу ворога. Таким чином Українська держа-

ва і боротьба за неї стали для народних мас одночасним здійсненням їх всебічних духових і матеріальних прагнень.

Орієнтація ОУН на власні сили українського народу і на українську суверенну визвольну політику, чітко з'ясована у напрямних Проводу ОУН напередодні вибуху другої світової війни, була підтверджена Актом 30 червня 1941 року, коли проголошено – проти волі німців – відновлення Української держави. У тодішньому Проводі ОУН Роман Шухевич був керманичем Військового сектора, а в Українському Державному Правлінні – заступником міністра військових справ. Його головна увага була зосереджена на розбудові збройних сил України; він був спітвіорцем Дружин Українських Націоналістів та Похідних Груп ОУН і разом із Степаном Бандерою та іншими визначними членами Проводу розпрацьовував зміст і пляни їхньої дії.

Не зважаючи на загрозу смерти, перевів Дружини Українських Націоналістів у підпілля, як формaciю Української Повстанської Армії, рішучо відкинувши будь-яку співпрацю з Німеччиною, коли вона відмовилася визнати Українську державу, проголошенню Актом 30 червня. Зформував двофронтову війну проти Німеччини і Росії, згідно з сувереним рішенням ОУН, підгрунтя якому дало Українське Державне Правління з 1941 року, що в той час було єдиним урядом на європейському континенті, який не підкорився гітлерівській Німеччині. Генерал Роман Шухевич-Чупринка став стратегом двофронтової повстанської війни української нації, всенародного повстання проти тоталітарної Німеччини і большевицької Росії. Це було рішення не абстрактного

теоретика, а стратега реальної війни, у якій вирішувалася доля мільйонів. Завдяки цьому чинові Україна стала суверенною силою на фоні тодішньої європейської дійсності. Вона, без жодної політичної, мілітарної чи навіть моральної сторонньої підтримки, сама вирішувала свою долю.

Воєнна стратегія Романа Шухевича-Чупринки тісно пов'язана з політичною стратегією, звідки й виникла концепція спільног фронту поневолених німецькими і московськими окупантами націй, як тривалих союзників боротьби України. Тому в листопаді 1943 року з ініціативи ген. Романа Шухевича-Чупринки, головного командира УПА і голови Проводу ОУН, відбулася Конференція представників поневолених народів, яка стала першим зав'язком Антибольшевицького Бльоку Народів (АБН). При УПА зформовано збройні відділи поневолених націй з перспективою їхнього переходу на рідні землі, для розгортання збройної боротьби проти окупантів.

Як стратег–полководець ген. Чупринка керувався загальнонаціональним поглядом, залучуючи до збройних сил України всіх українських патріотів, кожного, хто прагнув боротися проти загарбників–окупантів – москалів і німців. Ряди УПА поповнили старшини армії УНР, старшини і бійці советської армії, а вояки інших народів, переважно поневолених, з німецької та советської армії, формувались в окремі збройні відділи при УПА. Сама ж УПА стала всенародною армією української нації.

Сполучення під своїм керівництвом кадрів ОУН, як ідейно–політичного авангарду нації, і збройних сил України, зформованих в УПА, дало можливість

ген. Чупринці розгорнути широку революційно-визвольну боротьбу й захищати інтереси цілого українського народу. Разом із збройним поборюванням німців дбати на опануваннях упівськими відділами теренах про інтереси населення, про його добробут, шкільництво, культурне, релігійне і економічне життя. Всюди захищати населення від грабежу наїзників і від вивозу української молоді на каторгу до Німеччини. УПА, як і ОУН, однаковою мірою безкомпромісово поборювала німецьких окупантів, московських диверсантів-партизан, а потім винищувальні дивізії московських наїзників.

У всенародньому повстанні під керівництвом ген. Чупрінки УПА поєднала все то, що здійснювала колись Хмельниччина, захищала всі верстви народу, сполучивши національне із соціальним і охопивши всі ділянки життя цілої нації.

Під час другої світової війни УПА була єдиною визвольною армією, яка не мала жодної допомоги від вільного світу і боролася тільки власними силами та засобами, завдяки жертвовій підтримці цілого українського народу. хоч її промовчували альянти, збезпечували німці і москалі, вона викликала подив і пошану до себе серед поневолених народів. Бравурні рейди УПА на терени сусідніх країн, навіть на Кавказ, були реалізуванням стратегічних плянів ген. Чупрінки – мобілізацією спільногоФ фронту поневолених націй з перспективою координації одночасних повстань–революцій, згідно з концепцією спільногоФ визволення.

У світовій історії це унікальний факт, що повстанська армія поневоле-

ної нації, очорнювана ворогами і їх вислужниками, понад десять років власними силами вела визвольну війну з найбільшими тодішніми воєнними потугами загарбниками–імперіялістами, а після закінчення другої світової війни, вже в час т.зв. миру, вісім років продовжувала боротьбу проти одного з переможців цієї війни – московських імперіялістів. Найбільша заслуга в цьому ген. Р. Шухевича–Чупрінки, що збегнув суть всенароднього повстання, сполучивши в одну цілість національні та соціальні прагнення цілого українського народу. Тому Його ім'я нерозривно пов'язане з найсвітлішим періодом найновішої визвольної боротьби української нації.

Генерал Роман Шухевич–Чупрінка – співворець відновленої Української держави в 1941 році – здійснював її національний і соціальний лад на прочищених від ворога теренах. Таким чином українська державність, проголошена Актом 30 червня, була не тільки декларативна, ай реальна, бо існувала на тих теренах, де діяла українська влада під захистом зброї УПА. Як продовження Державного Правління, у 1944 році стала Українська Головна Визвольна Рада (УГВР) – підпільний революційно-визвольний державний центр. Українське Державне Правління з 1941 року було протиставленням Райхскомісаріятові "Україне" і т.зв. Генеральному Губернаторству (до якого залучено і Галичину), а продовження його, УГВР – маріонетковому "урядові" т.зв. УРСР, колонії московсько-большевицької імперії.

До поразки нацистської Німеччини великою мірою спричинилися також повстанські армії, зокрема УПА. Москов-

НАШ ФРОНТ

сько-большевицька імперія захиталась не під ударами регулярних армій, а під ударами збройних сил УПА, підпільних сил українських націоналістів-революціонерів та борців інших поневолених народів. Адже загинув від УПА не тільшеф штабу СА Люце, загинули і маршал Ватутін, ген. Сверчевський та інші чиновники московсько-большевицької імперії та її вислужники.

Загроза ОУН і УПА розхитати своїми ідеями основи московсько-большевицької імперії була така велика, що Москва мусіла творити аж "пакт трьох держав" – СССР–ЧСР–ПНР – до боротьби з УПА і підпільним революційно-візвольним рухом (ОУН). Під особистим наглядом Хрущова советській армії з допомогою польських і чехословацьких збройних сил удалося тимчасово придушити збройну боротьбу УПА, в якій по-геройськи загинув і її головний командир – Роман Шухевич–Чупринка. Ale ще перед своєю смертю він – як великий стратег візвольної боротьби – провів реорганізацію, замінивши широко розгорнені збройні повстанські акції підпільно-стратегічною ідеиною боротьбою. У період рейдів УПА частина її відділів продісталася на Захід, розповсюджуючи таким чином ідеї візвольної боротьби українського народу й у вільному світі.

Стратегічні передбачування ген. Шухевича–Чупринки – виправдалися. В 1953–1959 роках московські концтабори, заповнені десятками тисяч членів ОУН і бійцями УПА, що попали в руки ворога, закипіли страйками і повстаннями, що були великою загрозою для московської імперії, бо з цієї іскри міг розгорітися великий вогонь революції на те-

ренах поневолених в СССР народів. Тоді Хрущов рятував московсько-большевицьку імперію реорганізацією концтаборів, частинним звільненням в "язнів та "розоблачуванням" Сталіна.

На ідейному підґрунті візвольної боротьби УПА–ОУН, на героїзмі поляглих борців за волю України виросло покоління нових патріотів – шестидесятників і семидесятників, що взяли у свої руки несплямлений прапор української візвольної боротьби і збегнули суть духовості України.

Повстанська стратегія ген. Чупринки виправдується і тепер, в епоху термоядерну і одночасно ідеологічну, як альтернатива до атомової війни. Тому ген. Роман Шухевич–Чупринка став не тільки символом визволення української нації збройною боротьбою, візвольною війною модерного типу, а й порятунку світу від знищення атомовою зброєю. Його світ ідей, розуміння вартості нації і людини – стають знам'ям сучасної епохи, знам'ям не тільки України, а й усіх волелюбних народів.

Коли Роман Шухевич–Чупринка загинув у бою з окупантами на своїй Рідній Землі, на його грудях блистів хрестик Розп'ятого Божого Сина, з яким він не розставався від малої дитини.

З такою незламною вірою в Бога і Україну Він упав на полі слави за Україну і Христа в боротьбі проти народо-і людиновбивців, ненависників Бога і України. Він, як новітній патріот–хрестоносець, став постаттям світовою, який – прийде час – будуть покланятися всі волелюбні народи.

Українська нація горда за свого Великого Сина, одного з найбільших у наї

новішій історії України – ген. Романа Шухевича–Чупринку.

Вічна Йому слава, головному командиріві збройних сил України (УПА) провідникові народу в його збройній боротьбі проти наїзників–окупантів!

Хай живе Українська Самостійна Соборна Держава, для якої він жив, трудався і поклав за неї своє життя!

Хай живе Українська Національна Революція, для якої він віддав усьє свій великий талант і самого себе!

Хай живе Українська Повстанська Армія, для якої він навіки залишиться Безсмертним Командиром!

Смерть московсько–большевицьким загарбникам! Смерть московській тюрмі народів і людей!

У березні 1975 р.

ПРОВІД ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

БРАТИ НА ЧУЖИНІ!

Невдовзі Ви ще більше розсієтесь по всьому світі, ще дальше опинитеся від Батьківщини. Але знайте, що все це тимчасове, що перебуванню на чужині, Вашій тузі за Батьківчиною неминуче прийде кінець.

Коли заграють воскресні дзвони і в могутньому гомоні слави встане Україна, всі Ви раз на завжди повернетесь на Батьківщину. І тоді, "в сім'ї вольній новій" зберуться всі порозкидані по всьому світі діти України, щоб разом у щасті й радості будувати своє власне славне вільне життя. І здійсняться тоді слова нашого великого Пророка:

Встане Україна,
І розвіє тьму неволі,
Світ правди засвітить,
І помоляться на волі невольничі діти!

Вірте в це сильно і боріться мужньо, щоб цей великий день настав якнайскоріше.

Не зважаючи на всі неймовірні труднощі, Воююча Україна боротиметься так завзято, як вона боролася дотепер — не жалючи ні труду ні крові.

Воююча Україна робитиме все, що в її силах, щоб український народ якнайшвидше і раз на завжди побудував свій величний Храм Волі, щоб Ви могли вернутися в Україну не як наймити, а як її вільні господари.

Із Звернення Військової України

УКРАЇНА – РЕВОЛЮЦІЙНА ПРОБЛЕМА СВІТУ

З матеріалів У-го Великого Збору ОУН

Україна завдяки її геополітичному положенню, економічним багатствам, кількості населення, революційно-дина мічному людському потенціалові, ідейно-політичній концепції нового справедливого ладу в геополітичному просторі Європи та Азії, а у висліді цього і в цілому світі, – по суті не перефериїна, а світова проблема міжнародньої політики. Незалежна Українська держава буде гарантією незалежності східноєвропейських і сумежних азійських народів. Гармонійна політична і господарська співпраця вільної України з тими народами широко відчинить двері для оздоровлення відносин на Сході Європи та сумежної Азії і матиме велике значення для дальнього майбутнього цілої Європи.

З відновленням УССД, з її біля 60 млн. населенням, буде зліквідована тюрма народів навроазійському просторі, наслідком чого два континенти з морями й океанами звільняться від російської агресії, що матиме вирішальне значення для нового укладу сил на інших континентах.

Безперервна революційно-визвольна боротьба української нації, яка спирається виключно на власні сили – це наріжний камінь української міжнародної політики.

Спільній природний фронт поневолених російським імперіалізмом і комунізмом націй, що мають тотожну визвольну мету, яка випливає з їхніх власних національних інтересів, згідно з

концепцією АБН – дає органічні підстави спільної боротьби, тому вона неконкурунтний, а тривалий чинник української визвольної міжнародньої політики.

Українська політична концепція світового ладу – це усувренення всіх націй світу, ліквідація колоніалізму і насильницьких державно-політичних конструкцій – тюрем народів і людей, всякої типу імперій чи їхніх намісток. Національний принцип організації світу проти імперіального – український визвольний націоналізм ставить якнайсправедливішу, поступову концепцію нашого століття, що йде назустріч творчому розвиткові людства.

В ідеологічну й одночасно термоядерну добу обстоювання ідейних і моральних вартостей людини, героїчного національного гуманізму, примату духового у житті народів і людей, культу людини як Богоподібної істоти, а не гвинтика, примату спільнотного, національного над егоїстичним, солідарності всіх верств нації з усуненням визиску людини державним тоталітарним апаратом, чи людини людиною, відродження релігійних, тейстичних вартостей, захист нового національного, націоналістичного, себто антикомуністично го соціального ладу в лоні нації – елімінують внутрішню диверсію Москви перед окремих націй, себто паралізують новий, модерний тип ведення війни російських імперіалістів, отже стають категорією міжнароднього значення, категорією міжнародньої політики.

Україна в моральному фронті всіх поневолених нації за їхню національну державну незалежність, її політичний і мілітарний фронт спрямований тепер вилючно проти російського імперіалізму і большевизму та проти всіх ворогів Української Суверенної Соборної Держави.

Використування і поглиблювання конфліктів т.зв. СССР з іншими потугами, не зважаючи на їхній державний чи соціально-політичний лад, у тій свідомості, що ворог нашого ворога не завжди є нашим приятелем, – також сприяє визволиній боротьбі України.

Спір між російською імперією і Китаєм – це передусім спір між двома імперіалізмами, що тільки прикриваються ідеологічними моментами. Він також корисний для української справи. Проте треба брати до уваги, що ті, т.зв. спірні території мають своє історичне право на самостійність чи соборність, як окремі національні формaciї. Об'єднані держави Сибіру, як ідея боротьби народів Сибіру – змобілізує їх проти російської імперії, що полегшить Україні її фронт в Європі проти Росії.

В епоху розпаду імперій, проблему визволення поневолених націй в російській тюрмі народів із зовнішньо-політичного погляду не можна розв'язати творенням бльоку поневолених націй у їхній боротьбі за національне визволення з такими імперіялістично-експансивними великодержавами, які прагнуть зайняти місце дотеперішнього окупанта. Тактичні цілі цих двох сил можуть на певному періоді сходитися, можуть і діяти паралельно, але їхня стратегічна мета – протилежна. Співпраця України з іншими державами світу узaleж-

нена від ставлення даної держави до УССД і розвалу російської імперії на національні суверенні держави поневолених народів в їхніх етнографічних кордонах, себто від респектування суверенності звільнених від російського ярма націй, без жодного втручання у їхні внутрішні справи державно-чи соціально-політичного ладу.

Притаманністю російського імперіалізму не є обмежене поширення російського володіння у світі, а тотальне оволодіння всім світом із накиненням усьому людству російського способу життя, від метафізики до колготного ладу, чого досі жодна імперія не чинила, обмежуючись економічним та мілітарним домінуванням над поневоленими народами, без універсальної загарбницької мети.

Москва безсороно прибрала позу "оборонця поневолених" поза межами свого імперіяльного бльоку, тоді як в дійсності, згідно з її віковою традицією, вона несе всім народам і людям поневолення, грабунок і визиск, яскравим прикладом чого є поневолені народи в т.зв. СССР та в його сателітах. Деколонізаційний процес штучно обмежено до західнього світу. Цьому сприяє прімара термоядерної війни, якою користується Москва і прихильники непорушності російської зони впливів та російського панування над народами.

У сучасній світовій кризовій ситуації стоять два бігуни один проти одного: Росія й Україна, Москва і Київ, себто – концепція єдиної світової тюрми народів та людей, з російським змістом життя, і концепція органічного порядку в світі, що спирається на національні держави всіх народів без різниці раси, ве-

лични, багатства, з притаманними їм внутрішніми суспільними, державними, культурними, церковно-релігійними порядками. Україна стає орієнтиром нового справедливого світу, виростає до унікальної ідейно-політичної сили.

РЕГІОНАЛЬНІ КОНСТРУКЦІЇ І НАЦІОНАЛЬНІ ДЕРЖАВИ

Коли б існувала міцна об'єднана Західня Європа на базі Європи батьківщин (а не соціалістичного намагання негувати чи применшувати вагу націй), з проекцією деколонізації європейсько-го континенту, себто ліквідації російської імперії і привернення національно-державної незалежності поневоленим в ССР і в сателітних країнах народам, – то вона відіграла б свою творчу роль для впорядкування відносин і тривалого справедливого миру не лише на європейському континенті.

Але ідея західно-європейської федерації з панівною ролею тої чи іншої потуги, буде новою імперіальною формою, а за панування соціалістичних партій в різних країнах Західної Європи – уможливить Москві інфільтрацію і демобілізацію цієї формaciї. Західня Європа не може творити жодної іншої тривалої конструкції, як тільки мілітарно-економічну для оборони від нападу Москви, з перспективою підтримки визвольної боротьби поневолених в ССР і сателітних країнах народів. В умовах сильної Західної Європи дотеперішня двобігуновість сил була б неможлива, бо економічний і технологічний потенціял Західної Європи, з Великою Британією включно, перевищував би силу ССР. Для нас об'єднання Західної Європи важливе як протиросійський бастіон, а не тривала конструкція, бо Західня Єв-

ропа – це тільки частина Європи. До ідеї об'єднаної Європи поневолені нації зможуть зайняти належне становище тільки тоді, коли будуть мати свої незалежні національні держави.

Економічна інтеграція західніх держав та намагання створити європейську федерацію чи конфедерацію можуть служити для Москви за претекст, щоб твердити, що в Європі період "малих" незалежних держав минув і що інтеграція на Заході вимагає інтеграції і втримування "федеративних" зв'язків на Сході.

Розбудова європейського мілітарного потенціалу, з атомовим включно, за партнерства та союзу із ЗСА, – в інтересі вільних і поневолених націй, якщо буде здійснена відповідна передумова, якою є політика визволення поневолених народів. Існує проблема не роззброєння вільного світу, а навпаки – його дозброяння, зокрема конвенціональною зброєю. В цьому важлива роль припадає психологічно-політичній війні, як передумові повстанської, що переходить у визвольну конвенціональну справедливу війну поневолених націй проти російського окупанта.

Багатополярність мусить кінчатися національним принципом організації світу – національними державами на звалищах тюрем народів. Духова надпотуга – поневолені нації – вирішальна сила епохи.

Головні проблеми світу не можуть бути розв'язані договорами, бо Москва добровільно не здасть десятків народів і сотень мільйонів людей. Російська імперія і панівний у ній комуністичний режим можна зліквідувати лише силою. Самі ж народи й люди ніколи не прими-

ряться з рабством і тиранією. Тому стоїть проблема: не як уникнути війни, а якого типу війна чекає нас, що має привернути права націям і права людині, знищивши колоніалізм, імперіалізм, деспотію і рабство. Немає справедливішої війни, як війна за визволення поневоленого народу з-під гніту нації-імперіаліста. Причиною визвольних воєн є народ-поневолювач, а не поневолений. Терор стосує поневолювач, а не уярмленій народ. Кожний поневолений народ був би щасливий, якби міг добитися своєї державної самостійності і волі без жертв, без пролиття крові, без збройної боротьби. Найвищою цінністю людини і нації є не мир за всяку ціну, а перемога правди і добра, справедливости і свободи, чести і гуманності. Причиною світових воєн ніколи не були національні держави, а завжди імперії й імперіалісти.

Двоподіл світу, який постав після закінчення 2-ої світової війни, існує далі, хоч на деяких відтинках міжнародного життя його якоюсь мірою маскується. Цей двоподіл випливає з існування двох гостро відмінних державних систем: комуністичної і демоліберальної.

СИЛА МОСКВИ В ІДЕЙНІЙ СЛАБОСТІ

ЗАХОДУ

Базована на діялектичному матеріалізмі та на теорії постійної боротьби класів і міжнародної солідарності робітників, комуністична система втратила характер монолітності. Минулі десятиріччя виявили, що в т.зв. "батьківщині соціалістичного режиму", себто в ССР, комунізм був і далі є інструментом у руках російського імперіалізму. Ця правда унаочнилася зокрема тоді, коли завдяки підтримці Москви – комуністич-

на система утвердилаася насильством в деяких країнах поза ССР, і коли зударилися національні інтереси різних жав, що мали той самий комуністичний лад. Це призвело до усунення Югославії з Комінформу, до занiku самого Комінформу, до зірвання нормальних зносин між Москвою і комуністичним Китаєм та до виникнення другого осісного центру комунізму з осідком в Пекіні. Сьогодні комуністичний табір уже не монолітний. Існують два центри комунізму – Москва і Пекін, що поборюють один одного досить гостро. Кожний із них намагається здобути собі симпатії інших комуністичних, а також і некомуністичних урядів.

Комуністичні надпотуги об'єднувачують одна одну в імперіалізмі та в національному поневоленні інших народів. Національне напруження в російській імперії та економічні інтереси, з одного боку, як також жадоба політичної експансії і поширення політичних впливів за кордоном, привели Москву, а згодом і Пекін, до застосування політики "відпружнення", "коекзистенції" та "обміну" в економічній і культурній ділянках. Уряди вільних держав – в ім'я торговельних вигід і в наслідок розкладових тенденцій у власному суспільстві – радо пішли на політику "відпружнення і коекзистенції", хоч жадна з цих комуністичних надпотуг не зреялася наміру накинути комуністичну владу в некомуністичних країнах, з допомогою насильства і підривних засобів.

Кризова ситуація, яка постала в комуністичному таборі з часу заломання монолітності, не використана потугами вільного світу.

(Закінчення в наступному числі)

КОМАНДИР АРМІЇ БЕЗСМЕРТНИХ

Цього року у місяці березні минуло 25 років від дня геройської смерті Головного Командира Української Повстанської Армії, генерала Тараса Чупринки. Кожна нація має на своєму історичному шляху великі події, які свою силою, натугою і змістом витискають свою печать на її духовості і відкривають новий період в її історії. Такою подією було в нас створення Української Повстанської Армії.

Історія УПА – це зміст великих ідей і змагань багатьох поколінь українського народу до власної державності, це одна з найсвітліших сторінок наших визвольних змагань. Тому ті події і ті постаті, що їх творили, є такі дорогі нам і про них зберігаємо вдячну пам'ять і тут на чужині. Щороку в річниці наших національних героїв наша думка лине через моря глибокі і простори широкі ген на рідні землі, до тих місць, де творилася історія нації і до тих героїв, що віддали своє життя в обороні рідної землі.

Містика могил і культ героїв потрібні нам особливо на чужині, бо це єднає нас з минулим, надає зміст нашому існуванню і лучить нас в одну цілість. Ніщо не цементує так нації, як спільна боротьба в обороні рідної землі і культ тих, що впали в тій боротьбі. Це добре розуміє ворог, що з могил виростають нові паростки історії, і що з могил родяться месники велики. І тому московський окупант, крім живих борців за волю, не менше боїться мертвих, які й з-за гробу лякають його, бо вони нагадують

народові, за що він закутий. Каже Валентин Мороз в "Хроніці опору": "Неможливо є зламати людей, зробити їх рабами, заки не вкрадеш у них свята, не збуриш традиції, не розтопчеш їх храму"..."Асиміляція, нищення традиційних структур – процес далеко не механічний. Скоріше це тонка хімічна реакція, наслідком якої з нації видається той цемент, скріплюючий матеріял, завдяки якому вона тримається злотовано як нація. Нехай від нації залишиться десята частина, але з повноцінною духовістю, – це ще не фатально. З кусника повноцінної вербової гілячки виростає цілий вербовий гай".

Світогляд молодого покоління на Західно-українських землях, з якого вийшов Роман Шухевич, формувався під впливом двох ідейних течій: націоналізму і Пластву. ОУН це була школа революційно-бойової заправи, а Пласт – це була школа життя. Двадцять кілька літній юнак, який перейшов ті дві школи, був дозрілим, повновартісним громадянином. Він умів перевести загальні збори якоїбудь організації, виголосити про мову, підготувати концерт чи виставу, при тім треба було вчитися, часто серед матеріальних зліднів, в додатку праця в підпіллі, наражена на арешти і концетраційні табори. На все був час, охота і відвага. Молоде покоління тих часів витискало печать свого духа на всіх ділянках народного життя. З того приводу доходило часто до конфлікту зі старшою генерацією, особливо, коли йшлося про підпільно-революційну діяльність.

льність. Але в тім немає нічого дивного. Це є боротьба двох поколінь, покоління, яке готується до зміни, і покоління, яке вже поволі відходить, але ще не хоче здавати позицій. Маємо її і сьогодні на еміграції, хоч в іншій обстановці та в іншій формі.

З такого покоління вийшов Роман Шухевич, Дзвін, Шука, Тарас Чупринка, Тур, Лозовський. Кожне з них псевд має свою історію, кожне криє в собі якийсь відтинок життя того юнака, який умів "контра спем спераре" – сподіватись проти надій, сміячись у болі, жити хоч коротко, але гарно, згинути, але славно. Так, він згинув славно і напевно дорого продав своє життя. А було це в неділю ранком, 5 березня 1950 року, в селі Білогорщі, біля Львова. Там відбувся останній бій Головного Командира УПА. Там буде стояти колись величавий пам'ятник, який здигне вічний український народ своєму Великому Синові, а на нім пишатисьме пафразованій тернопільський напис: "Мандрівнику, як прийдеш до Львова, скажи Україні, що ти бачив місце, де я лежу, вірний її заповітам". І йтимуть до цього місця тисячі прочан, тисячі української молоді, щоби у стіл тієї могили зачерпнути свіжої снаги і віри у власні сили.

Одного разу в тіsnішім гуртку своїх друзів Ромко Шух, як його залюбки кликали його товарищи, сказав: "Я знаю, що скорше чи пізніше я згину від ворожої кулі. Старим я напевно не буду. Я не боюсь за нашу будуччину, коли знаю, що наші сільські хлопці, засуджені на смерть, гинуть з окликом: "Хай живе Україна!" Які віщи були його слова. Вже змалку інтересувався він військо-

вим ділом і спортом. Був активним членом куреня старших пластунів "Чорноморці". Часто можна було побачити його на площі Сокола Батька в спортивних змаганнях, в пластових таборах чи в лещетарських змаганнях. Всюди був перший, завжди бажав великого, не задоволявся малими успіхами. Шіснадцять літнім юнаком стає членом Української Військової Організації. Після матури в 1925 році призначений до бойового відділу УВО, бере відразу активну участь у різних акціях проти польських окупантів, а рік пізніше виконує атентат на куратора Собінського, за нищення українських шкіл.

Після переформовання УВО на ОУН-він перший стає в її ряди, як бойовий референт Крайової Екзекутиви. На тім пості організує ряд великих акцій, як – підготовка і виконання атентату на комісара поліції Чеховського, напад на пошту в Городку, атентат на большевицького консула у Львові, як протест проти штучного голоду в Україні.

Понад усе любив він вояцьке діло і мав його глибінне політичне розуміння. Підготовляючись до великих майбутніх завдань, старається здобути як найбільше військового знання – теоретичного і практичного, спершу в польській армії, а відтак за границею на вищих військових курсах. Не оминув польських тюрем і Берези Карпіуської, а діставши на волю, переходить осінню 1938 року за Карпати, бо там засіяло сонце свободи, там народжується молода українська держава, яка потребує допомоги. Разом зі своїми друзями пол. Колодзінським-Гузарем і четарем Зенком Коссаком організують збройну силу – Карпатську Січ. Та на жаль встоялись не було сили. І знову нові розчаруван-

ня, нові розбиті надії і біль невдачі. Та не з тих був Роман Шухевич, щоби розпачати. Вибух ІІ світової війни застас його на чужині і він з питомою йому енергією кидався у вир подій, щоби формувати їх по лінії інтересів українського народу, а не бути пасивним об'єктом і пленятися у хвості історичних рішень. Він організує військові курси вишколу старшинських кадрів і сам переходить курс вищих старшин.

З походом німців на Схід, стає командантом українського легіону "Нахтігаль" і на його чолі входить перший до звільненого Львова, щоби бути свідком проголошення української державності, дня 30 червня 1941 року. А коли німці розкрили нарешті свої карти і виарештували український уряд, Шухевич на знак протесту складає зброю і відмовляє послуху німецькій команді. Два рази засуджений на кару смерти, рятується втечею з рук Гестапо на львівськім двірці і переходить в підпілля, де скоро забліс здінностями організатора, стратега і політика. Переївиши Дружини Українських Націоналістів (ДУН) у підпілля, творить з них і Української Національної Самооборони Українську Повстанську Армію, що стала всенародною збройною силою українського народу. Вже перші бої і великі успіхи УПА в боротьбі з большевицькими бандами і німецькими грабіжниками викликали велике захоплення серед українського населення.

Роман Шухевич—Чупринка, збагнувши суть доби, поставив революційну боротьбу на рейки національного і соціального визволення, через що УПА стала всенародною армією. В її рядах боролися сини і доночки з різних земель Ук-

раїни, без огляду на їх релігійні чи політичні переконання. Уесь нарід — жінки, діти і старці якоюсь мірою включалися у всенародну боротьбу. Вони любили своїх хлопців і радо помагали їм. Тут остерегли перед небезпекою, там передали важливу вістку чи схоронили в разі потреби, з нараженням власного життя. Ліс батько і ніч мати були та кож їхніми природніми союзниками. Тут криється таємниця успіху УПА, яка встояла 10 років у боротьбі з таким ворогом, як Советський Союз.

Інші підпільні армії тих часів, як французькі Макіз, польська АК чи сербські партизани мали вишколених військових старшин і діставали постачання від альянтів. Одинока УПА була здана на власні сили і допомогу свого народу. Зброю треба було здобувати від ворога, а військовою школою була боротьба з ворогом. Тут вишколювалися старшини, родилися герої, творилася безсмертна легенда нації.

Доба УПА дуже нагадує часи Хмельниччини, коли уесь нарід повстав і головив з України всяку наволоч — шляхту, панів, Єзуїтів і жидів. Тарас Чупринка був людиною глибоко релігійною, він знат, що віра є могутньою збросю, і що не тільки танки, літаки й гармати будуть вирішувати вислід війни, а передовсім людина, її віра, мораль і сила духа.

Український нарід зложив великі жертви в боротьбі за волю, але ті жертви не пішли намарно. На традиціях героїчної боротьби УПА—ОУН зродилася безсмертна легенда нації, якої ворогові не вдалося знищити. Там народжується сьогодні нова, молода Україна, Україна Симоненків, Морозів, Світличних, Кара-

ванських і тисячі інших. У страшних ви-
рах двох світових воєн нашої доби, кош-
том великих жертв і страждань, укра-
їнський народ відродився духовно, ідей-
но і політично. Один поет назавв нашу
боротьбу прометеїзмом. Прометея оспі-
вав Шевченко у своїм Кавказі: "О бать-
ку Прометею, і нас клюють та не орли,
а хижі дікі круки". Є щось фаталістич-
но величаве, справді прометеїзьке, у
нашій боротьбі за самостійність, що єд-
нає нас з минулим, надає ціль і зміст
нашому існуванню і вказує напрям у
майбутнє.

Доля поставила нас на грани світів,
на грани епох, бути щитом західно-ев-
ропейської культури і цивілізації перед
дикими круками і гієнами, що сунули зі
Сходу від часів Джінгісхана аж по сьо-
годні. І нині в час декаденсу культури,
в добі гіппісів, наркоманії, дегенерації
мистецтва у всіх галузях, на порозі я-

коєсь чогої дикої цивілізації, яка вбиває
в людині Божеське, духове, перетворюючи її в двоножну тварину, — яке
велике завдання для української люд-
ині, з її християнськими і національними
традиціями, з нашим прометеїзмом.

Відзначаючи 25-річчя героїської
смерти Головного Командира Українсь-
кої Повстанської Армії, ген. Тараса Чу-
принки, віддаймо салют Його беесмерт-
ному духові і тим усім відомим і неві-
домим воїнам-героям, що в рядах УПА
віддали своє життя за країну долю сво-
го народу. Пам'ять про них нагадує
нам про наші обов'язки супроти Бать-
ківщини і наших братів і сестер, що там
на Рідних Землях в найтяжчих умови-
нах ворожого терору продовжують да-
лі чини Української Повстанської Ар-
мії. Допоможім їм наблизити день виз-
волення нашої Батьківщини. (вл)

С О Н Е Т

**В Кличах УПА гартуємось як сталь
На боротьбу за волю Україпи, —
Бо СУМ незламно йде в визвольну даль,
Щоб край звільнить з московської руїни.**

**Ідейний Прапор СУМ-у — це ОУП,
Провідники: Бандера і Чупримка, —
Козацтва Лицар — славний наш Богун,
Стрілецький стрій — гетьманська мазепинка.**

**Сини святої Русі і князів,
Богдана і Мазепи юнь когорта, —
Ми вирости в борні за Київ, Львів,
Базару й Крут здобули славу гордо!**

**Мк вірні Україні, їй Penates,
Готові йти на змаг, щоб розкуватись!**

П. Савчук

Arthur FURMAN

КРОВ І ВУГІЛЛЯ

В дорозі Островський постійно пригадує слова віспуватого, прикрашеного медалями, сержанта танкістів з Костянтинівки. Куди вони ідуть? На китайський кордон, до Мадярщини, Польщі чи в Східну Німеччину? "Прийде ще день", сказав він на прощання, і "ми ще зустрінемося..."

"Де ж ми зустрінемося?" – думає Островський. В копальнях Воркути, в рудниках міді Джесгаскану, у вапняних таборах Нової Землі чи в сибірській тайзі? А, може, під шибенецю, під стінкою в якомусь МГБ-івському підвалі? Ех, коли б я знат, де його зустріну! А, може таки, там, на полі відплатного бою, в наших українських степах під якимось курганом чи в Донбасі, поміж фабриками і шахтами, які ми збудували, але які нам не належать і за які ми мусимо ще раз іти у війну проти всіх ворогів? Та коли б тільки цей день прийшов!"

В "язні" у комірці число 9 томляться кошмарними, важкими снами. Але Островський не спить. Він думає про майбутнє, що жде його – непевне, мрячне і чорне. Боротьба..."На цей раз мушу стати на відповідному боці, цього разу мушу боронити слушної справи!"

Поїзд мчить крізь темну московську ніч. Островський довідався в останньому перехідному таборі, що їх везуть до Воркути. "Яка жахлива назва!" – думає він. Воркута випльовує вугілля, а п"є людську кров, як казали йому довголітні мешканці табору. Кров і вугілля – це Воркута.

Сімнадцятого дня подорожі поїзд застимується недалеко Кірова. Вночі, серед снігової заметілі, відкрито комірки "столипінського" вагона і випущено в "язні" по воду. Між ними є й Островський. Його погляд шугає по обрії.

Безмежна даль, з безконечною стяжкою рейок, що тягнуться на північ, генаж до Льодового моря. Кіров розташований поміж Воркутою і Москвою, поза всяким цивілізованим життям. В світлі блимаючої бензинової лампи тріпоче за вітром червона ганчірка пррапора на станційному будинку. За станцією – дощана загорожа з вартівничими вежами. Десь, отже, цілком близько є пересильний табір. Повітря пронизують голосні гудки поїздів, що тонуть в реві заверюхи чорної, як смола, ночі. Ці гудки льокомотивів – це оспівані в піснях дзвоники московської "тройки" – поїздів з в "язнями", що йдуть і йдуть на північ у снігову пустелю...

Перед самим від "їзdom" поїзду вартові впихають до переповненого вагона нових в "язнів"; комірка число 9 отримує трьох. Літній уже українець Марко і два біловолосі німці, що прибули з центральної Азії, з ославлених копалень міді Джесгаскану, промучившись у них роками, тільки наймолодший з них, блідий, тонкий як тичка, берлінець є справжнім новаком. Півроку тому його арештовано в Східній Німеччині, засуджено до кари смерті, вивезено в Москву й тут у Бутиці "уласкавлено" на 25 років примусової праці. Поїзд рушає зі

станції і крізь його стогінта важкі подмухи пари зринає в сніжну метелицю пісня про "Тиху ніч, святу ніч". Це в"язні-німці пригадали собі, що в їхній батьківщині є Свят – Вечір. Різдво 1951 року. Але ледве пролунали перші слова найкращої різдвяної пісні, коли лайка вартового покрила їх чорною плахтою:

"Мовчати, прокляті фріци! Нікс музика! Будете співати, підете до карцеру. У Воркуті влаштуєте музику разом з ведмедями! Там немає заборони співати, бо там є комуністичний рай.

У вагоні стихло. Молодий берлінець з комірки число 9 не співав разом зі своїми співвогами. Він випив свою порцію води зараз тільки, коли його залинили до вагону, з"їв цілого соленого оселедця і тепер страждає з спраги. З нестерпної муки він підлазить під ґрати дверей і благає вартового:

"Начальнику, дай води, тільки чарочку водиці..."

"Нікс вассер, заборонено!"

"Тільки трішки води, начальнику, великий начальнику!"...

"Розумієш, що я сказав?" – кричить вартовий. "Іди спати, нікс шпрехен! Гітлер капут, Германія капут і ти незабаром будеш капут. Навіщо, отже, тобі води?"

Вартовий гордовито обертається і відходить. До молодого берлінця раптом простягається худа жилава рука з горням води. Заразом м"який, теплий голос, який ніяк не підходить до сурового обличчя Марка, промовляє німецькою мовою:

"Хочеш води, товаришу. Пий, але помаленьку!"

"Дякую, але це ж ваша вода"...

– Бери й не питай нічого. Так каже стародавній таборовий закон. Спрага – великий ворог, але коли один друг має воду, то всі її мають, – з усмішкою повчає Марко.

Молодий берлінець бореться сам з собою: у горлі печене вогнем, але ще не затрачене почуття приятельства каже йому відмовитися від дорогоцінного подарунка. Та жадоба перемагає. Берлінець прикладає горня до уст і з розкішшю чує, як бажана волога освіжує горлянку.

– Ще раз дякую вам, – говорить він схвилювано й сідає біля Марка. – Це властиво моя вина, бо я не повинен був їсти оселедця і пiti свою порцію води.

– Ще всього навчишся, другяко, – потішає його Марко. – І не говори мені "ви". Кажи "ти", це теж таборовий закон. В таборі немає ніяких класів. Всі в"язні є братами, за винятком зрадників. З цими не можна навіть говорити, їх треба вбивати. Як тебе звати? Я називаюся Михайло Марко, а звичайно кличу мене Мішою.

– А я називаюся Карло. Карло Коннер.

– Затям собі, Карле, ще й інший таборовий закон: ніколи про ніщо не проси, а тільки домагайся! Чекісти боятьсяся, коли в"язні говорять до них не як в"язні, але як пани.

Марко простягається вигідніше на долівці вагона й з-під напів примкнених повік гостро дивиться в стелю.

– Скажи-но Карле, є у вас в Східній Німеччині партизанска армія?

– Чи є партизани в Німеччині? Так були...

– Коли? Розказуй, але нишком!

— Це було зараз після війни. Голод, страх і злідні панували тоді серед нас, німців. Людей натомила боротьба і воїни кинули її. Тільки деяка частина молоді, огорнена фанатичним духом боротьби, не здавалася. Ця молодь була ще замолода для фронтової війни, але достатньо дозріла, щоб умерти. Вона й створила перший оборонний вал проти заливу Східної Німеччини большевицькими ордами. Скрізь запалало полум'я підпільної партизанської боротьби. Головно в лісистих і болотистих районах над рікою Одрою і над Східнім морем.

— Ти був теж з ними, Карле?

— Так... Наприкінці війни я був при загальному ополченню, згодом я утік з моїми товаришами в ліси східної Мекленбургії і тут ми створили справжній партизанський відділ, озброєний скорострілами та гранатометами. Зброй було доволі. Нашим командиром став молоденький лейтенант спадунів. Вночі ми заходили до селянських хат, з яких повтікали господарі, і забирали харчі. Ми нападали на московські колони постачання і летовища...

Марко уважно слухає розповіді молодого берлінця. На його обличчі, однак, немає і сліду якихнебудь почувань. Інші в "язні з комірки число 9: біловолосий німець, Островський і мадярський селянин теж пильно прислухаються до слів новака.

— А яку ідею ви мали, за що ви боролися? — питает раптом Марко.

Молодий берлінець ніяковіс. Він намислюється хвилину, опісля відповідає, заікуючись:

— Ми були партизанами і вояками, а не політиками чи професійними революціонерами. Ідеологією не можна зірвати жадного залізничного шляху. Мета на-

шої боротьби була цілком проста: знищити і прогнати большевицького окупанта і його німецьких слуг. Ми хотіли визволити Східну Німеччину — це було все. В наших лавах не було ніяких націстів. Разом з нами були жінки, молоді дівчата німецьких утікачів.

— То ви були своєрідними молодо-демократами? — усміхається Марко.

— Ні, ми не були ніякими демократами — гостро заперечує берлінець.

— Ви були фашистами! — кричить з кута москаль.

— Не знаю, чи ми були фашистами, бо що ж властиво таке "фашист". Назва, якою большевики намагаються дискримінувати своїх противників. Зрештою, якщо фашизмом є любов до своєї батьківщини і свого народу, то в такому разі ми всі були фашистами.

— То я є фашистом, — говорить насмішливо Марко.

— Я теж, — погоджується синоволоський німець.

— Та й я, — киває головою мадяр Барток.

Островський розкриває уста, щоб сказати своє слово, але в останню хвилину перемагає себе й мовкне.

*

Ми всі боролися з безмежною любові до своєї батьківщини, — говорить далі берлінець, — з безмежною ненависттю до московського большевизму, міжнародньої плюtotратії і мафії. Ми не просили у ворога ласки і не давали йому пардону. Ми ж знали, що нас жде: він віз на Сибір або смерть. Ми боролися теж, щоб змити ганьбу з німецького народу, який без спротиву піддався невільничій долі і не мислив уже про спротив. Ми соромилися цього, тому й бо-

ролися, Мішо...

— Але чому ж, до чорта, ви не пере могли? — дивується мадяр. — У вас же була зброя, була любов до батьківщини, ви мали молодих вояків, чого ще вам бракувало?

— Чому ми програли? Бо в нас не було союзників. Ми не мали центрального командування. Ми, німці, не вміємо вести на довшу мету партизанської війни. Наша сила лежить у дисципліні, в послуху, в організованості маси...

— Це наслідки пруської глупої слухняності — насміхається Франек.

— Наші партизанські віddіli були по розкидані, акції продовжувано віdpovідно до вимог, у нас не було координованих дій...

— І вам бракувало політичної програми, яка б промовила до серця поневоленого народу й пірвала його до боротьби, — встрайв Марко. — Яка ж користь із зброї, сильної ідеї, коли її заступають самі борці, а не ті, за яких ці борці виставляють на небезпеку своє життя? Між борцями і широкими масами населення не може бути ніякої, навіть найменшої, прірви. Ідея мусить жити скрізь. Це я кажу з власного досвіду, Карле!

— На жаль, твоя правда, Мішо, — погоджується берлінець. — В очах багатьох німців ми були тільки наемниками, розбішаками і заколотниками. Згодом нам забракло зброї, ліси прочісували систематично більшевицькі війська. А те найголовнішою причиною нашої програної було географічне положення. На یовший протяг часу ліси Північної Німеччини не могли давати певного захисту. Німеччина не має таких борів і нерів, які є, наприклад, у Галичині, в Карпатах і над Балтицьким морем. На-

ші ліси були для нас не союзником, а во рогом.

Поляк Франек не може стримати свого негодування:

— Говорила-їхала! — каже він піднесеним голосом. — Заливаєш, браце, аж мокро! Люди вирішують, а не географічне розташування! Так є, коли ми, поляки, повстали у вересні 1944 року проти німців, то чи ми мали у Варшаві нетрі й бори? Ми проливали свою кров на вулицях, в будинках і каналах міста. Ви німці, ніби хоробрі вояки, вмієте маршувати й нападати зненацька, але вмирати ніяк не потрапите! Це вміємо лише ми, поляки!..

Карло Коннер біліє з сорому і зникновіння. Він хоче віdpovісти напасникові, але голос у нього зламлюється і сльози гніву виступають в очах. В комірці западає гнітюча мовчанка. Поляк розірвав своїми словами вузли солідарності в "язнів". Тишу перериває Марко. Він підводиться і стискає руку Коннерові:

— Ти, Карле, не соромся! Якщо б усі німці боролися, як ти і твої друзі, то я певний, що москалі не стояли б сьогодні над Лабою.

Опісля він звертається до Франека. В його голосі бренить гострий, як лезо ножа тон:

— Можеш мені, Франеку, сказати, чому ви, поляки, за шість довгих післявоєнних років безприкладного поневолення і приниження Польщі москвинами не зірвалися ані разу до повстання? Чому ви потайки співаете патріотичні пісні, замість того, щоб як у 1944 році вийти на барикади? Та ж москалі — ваші найгірші вороги!.. Чому ж мовчиш? А може ти скажеш, чому ви зробили повстання щойно в 1944 році, а не раніше, напри-

клад, тоді, коли жиди у варшавському гетто розпочали розпучливу боротьбу на життя і смерть? Чому ж ви не допомогли їм? Бо ви крадъкома раділи з того, що жидів знищувано! Мовчиш? То я дам тобі відповідь: ви лише тоді хоробрі, коли йдеться про вашу власну шкуру! У ваших серцях ніколи не було й не буде почуття солідарності й братолюбія, бо ви є страшенно самолюбний народ, зарозумілий, шовіністично настроєний, народ без любові до близьких!

Франек затиснув уста і мовчить. Марко спокійно прикурює скручено цигарку і після кількох глибоких затягів диму передає її своєму сусідові – полякові Франекові.

– Покури, – каже він лагідно. – Не зважаючи ні на що, ми всі мусимо тримати один фронт – поляки, німці, українці. Один фронт, Франеку, ти розуміеш?

Франек курить мовчки, його рука з цигаркою дріжить знервовано.

– Ну, і що далі – питас Марко берлінця.

– Далі прийшов гіркий кінець. Коли не стало набоїв, багато партизанів пішли за Лабу на захід, інші заховалися по містах. Але найбільшу частину з нас большевики схопили й без процесу заслали до концентраційних таборів, побудованих ще за Гітлера. В тих концтаборах загинули в 1946–47 роках майже всі...

– А ти?

– Мене виславло МВД до табору в Кечендорфі, близько зональних кордонів. До границі волі було ледве кілька кілометрів, але смерть була ще більше... Тричі на рік большевики виморювали голodom майже всіх мешканців табору. У Кечендорфі вигинув цвіт східнонімецько

го народу. І ніхто за ними навіть не заплакав. Скинено їхні трупи в спільну могилу, без хреста й молитви...

– Ale ти врятувався? Ти витримав? – питас цікаво мадяр.

– Так. Коли табір розв'язано через пошесть тифу, з тaborової брами вийшло тільки кілька десятків людських іс tot. Між ними був і я, сімнадцятирічний юнак...

– I тоді ти напхав своє черево й став вірним народнім демократом Ульбріхта? – відзвивається ѹдо москаль.

– Hi, я вступив до соціал-демократичної партії і почав творити студентські й учнівські клітини спротиву, продовжуючи свою боротьбу.

– Яким чином? – цікавиться Марко.

– З допомогою листівок, плякатів, агітації. Це була єдина наша зброя проти большевизму. Шматок паперу з словом "воля" – більш нічого...

*

Панує глуха мовчанка. Розповідь молодого німця схвилювала в "язнів з комірки число 9 "століпінського" вагона. Вони в полоні його слів, заслухані у власні голоси в своїй душі, в розповіді про свою власну колишню боротьбу, яку вони вели в Мадярщині, Польщі, Україні, Кореї, Латвії, кожний на свій лад, але кожний проти того самого ворога. Врешті відзвивається Марко:

– Погано з нашою справою, Карле. Листівки й плякати ніяк не помагають. Це тільки папір. Ale чи ти знаєш, що таке динаміт? Динаміт – це сила! Москва з насильства народилася, через насильство вона й здохне.

(Продовження слідує)

Василь ЛИТВИН

ВЕЛИКІ РЕЛІГІЇ СВІТУ

БУДДИЗМ

Буддизм, як християнство чи іслам є світовою релігією. Його батьківщиною є Індія, але як побачимо пізніше, тут він не мав великого поводження і по якімось часі злився з гіндуїзмом. Мабуть і на Будді сповнилося прислів'я, що "ніхто не є пророком у своїй країні". З Індії він поширився на інші азійські народи і в процесі своєї експансії уляг величим змінам. Кожний народ надав буддизму дещо із своєї духовності і з культу давніших вірувань, так що сьогодні буддизм не є одною суцільною релігією, а радше системою різних вірувань, які часто поза назвою не мають нічого спільногого.

Буддизм зродився з кінцем 6 ст. перед Христом. В той час релігійні справи в Індії перейшли вже певний еволюційний процес і осягнули певну зрілість думки відносно людського життя і його вартості. Азійці залюбки віддаються медитації, роздумуванням і різні думки нуртували в умах людей; прим. чому молодість минає так скоро, а приходить старість і смерть; чому так багато в житті нужди і терпінь; як непевними є фундаменти людського існування, як даремними є людські зусилля, амбіції і надії; чи варте є життя тих всіх трудів і зусиль, чому чоловік так боїться втратити то життя, коли в нім є стільки терпінь і розчарувань; чи є якийсь спосіб скінчити то все обо осягнути такий стан душі, коли людина є обоятною на ті всі прикорсті життя.

Такі і тим подібні думки непокоїли

уми вдумчивих людей, які доходили до заключення, що само фізичне існування, погоня за багатством, почестями і владою не можуть задовільнити людини, що мусить бути якесь вище, духове життя, варте змагань і терпіння. І так народилася аскеза; чим раз більше людей зачало віддаватися аскетичному способові життя, в пустині, в лісах, в печерах, втікаючи від світового гамору, шукаючи внутрішнього спокою і задоволення.

В такий час з"явився Будда, коли людський дух шукав відповіді на різні пекучі питання – життя, світу, людської душі і не було авторитету, який дав би людям задовільну відповідь.

Будда народився 560 р. перед Христом, в аристократичній родині, в провінції Сакіянс. Його родина належала до касти, в руках якої була державна влада і родичі підготовляли його на високе становище в державному апараті. Але призначення покерувало інакше його життю. Легенда каже, що одного разу молодий Будда їхав на коні і подорожі, зі стрінув немічного старого чоловіка, далі хворого і вкінці похорон. Це навело йому на думку сумні рефлексії, що і його чекають в житті – старість, хвороби і вкінці смерть. А коли в житті є стільки нужди і терпінь, яких люди не всілі уникнути, то чи варта є ті всі зусилля людини і боротьба, коли і так останньою стацією в її життєвій подорожі буде цвинтар.

Будда покинув молоду жінку, сина,

і батьківський дім з усіми вигодами і став скитальцем—аскетом, роздумуючи і шукаючи відповіді на поставлені вище питання. Він віддався аскетизму, заховуючи такий строгий піст, що виглядав як скелет. Вкінці і аскеза не дала йому задоволення, він закинув її і віддався роздумуванням.

Легенда каже, що одного разу сидів він у тіні кріслатого дерева, здалека від світового гамору і думав, думав над питаннями, які непокоїли теж інших людей. І нагло, щось якби позасвітне світло осяяло його, він відчув дивний спокій душі і зрозумів, що то є той стан душі, за яким він шукав так довго, що він пірвав раз на завжди усякі зв"язки з цим світом, що зникла темрява невідомості, а зійшло світло спокою. Він назвав той стан "Просвіченням". З того часу він мандрував по цілій Індії, навчаючи людей, як увільнитися від кайдан життя, що спутують волю і думку людини, і знайти стан правдивого "просвічення".

Зразу він мав великий успіх, ряди його визнавців, учеників і послідовників росли з кожним днем. Навіть магараджі запрошували його і його учеників до своїх палат на обіди і набожно слухали його наук". З найбільш ревних учеників він створив монаший стан "Сантга"; вони сходилися два рази в місяць, а пізніше що тижня, для перевірки себе, чи вони зробили поступ на дозрі до "просвічення", чи не занедбалися. Була заведена свого рода публічна сповідь. Один з монахів, звичайно провідник, читав різні провини, і хто почувався до вини, мав публічно признатися перед другими. Монахи складали присягу жити аскетично, стригти волосся і

голити бороди та носити жовту одіж.

Будда є противником всяких скрайностей в житті, він проповідує середню дорогу. Найбільшим злом з жадоба, гнів і невіжество; вони є причиною терпіння людини. Будда не голосив людям благовість Божого милосердя чи спасіння після смерті. Він виступав як самостійний мислитель, який власним зусиллям знайшов правду, правду про природу речей, про людське життя, як осiąгнути свободу, позбаввшись життєвих турбот. Він ніколи не молився і других не вчив молитви. "Я не маю учителя, ніхто не є рівний мені. Я є святий і найвищий учитель, бо я осiąгнув стан Нірвани" — так говорив Будда про себе.

Він не дав відповіді на такі важливі питання, як — природа і походження людини, відношення людини до вищої сили, до Божества, позагробове життя і т.п. Його послідовники виповнили ту порожнечу богами і небами, після власних уявлень. Монахи не завдавали собі багато труду, щоб пояснювати людям принципи й засади буддизму; вистарчило, як неофіт заявляв: "Я вірю в Будду, Закон і Порядок і давав милостині на святині і монастири.

В наслідок того загал віруючих ніколи не розумів добре скомплікованих і неясних канонів буддизму, який не лучив їх в одну релігійну спільноту, а став релігією замкненої касти монахів. З твої причини буддизм щораз більшетратив в Індії свою місію, як осібна релігія і постепенно зливається з гіндуйзмом. Поява ісламу в Індії, з його війовничим духом, прискіпши процес дезінтеграції буддизму в країні його народження. Буддизм дав поштовх до розвою релігійної архітектури, яка дала величаві мо-

ументи святынь і монастирів. Будда відносився негативно до світу, до життя, був противником європейської духовності. Буддизм не узнає індивідуальної особовості, то що відається власним "я" – то це тільки імпульси волі і сили інстинкту, які постійно змінюються і міняються. Комплетна негація особовости, заперечення людського "Его".

Яка велика різниця в християнській філософії. – "Людина сотворена на образ і подобу Божу", люди їа Богоподібне ество. Там заперечення власнопідметності людини, а тут одиниця поставлена на п"едестал – Богоподібності. В християнстві Бог любить свої сотворіння, кожне з них зокрема – "Так полюбив Бог світ, що Сина свого єдинородного післав, щоби кожний, хто вірує в Нього, мав життя вічне". Або – "яка користь чоловікові, якщо здобуде увесь світ, а душу свою занапастить". Яка велика мусить бути вартість людської душі, людської одиниці, коли скарби усего світа не можуть рівнятися її вартості.

Очевидно, що і вхристиянських народів бувають збочення в одну чи другу сторону, коли йдеться про вартість одиниці та її відношення до спільноти. Одні перенаголошують ролю одиниці, як у Ніцше, з його теорею "супермена", після якої сильна одиниця може йти по трупах слабших від неї, а сильні народи мають право панувати над слабими. До яких катастрофальних наслідків дозвела ця теорія в руках такого психопата як Гітлер, ми були свідками тридцять кілька років тому.

Інші знова, як большевики, обезцінили цілковито індивідуальність людини, яка стала малим колісцятком в держав-

ній машині, позбавлені найелементарніших людських прав. Людина це малий п"йончик в руках партії й уряду, їй не вільно думати ані критикувати уряд, бо за це засилають на 25 років до концтаборів. Наслідки такого обезцінення людини бачимо сьогодні в "раю селян і робітників".

Обі системи є злі і шкідливі. Найбільш правильну розв"язку на питання ролі одиниці та її відношення до спільноти дає християнська релігія, яка з однієї сторони підносить людину на височину Богоподібності, а рівночасно накладає на неї певні обов"язки відносно других людей – "люби ближнього свого, як себе самого", "не роби другому, що тобі не мите". Вона темперує вибуялий індивідуалізм та egoїзм, показуючи, що людина не живе тільки для себе, що вона є частинкою своєї спільноти, і що тільки серед неї вона може знайти заспокоєння своїх потреб і своє особисте щастя.

Як згадано попередньо, буддизм не дає відповіді на таке важливе питання, як позагробове життя, є тільки якісь невиразні натяки на реїнкарнацію, себто відродження в якісь іншій формі, чи на іншій плянеті. Цілу ту релігію щхує пессимізм і пасивізм, що знаходить своє найвище задоволення в Нірвані, коли людина не має жадних бажань і думок. Що це за людина, це якась лініва, безвільна купа м"яса, подібна до вужа-да вуна, що лініво вигрівається на сонці, пілкнувши малого зайчика. Порівняймо з тим хочби нашого Франка:

"Лиш хто любить, терпить,
В кім кров живо кипить,
В кім надія ще лік,
Кого бій ще манить,

А добро веселить,
Той цілий чоловік".

Буддизм – це детерміністична філософія, яка каже, що існують вічні, незмінні закони буття. Їм підлягає жива й мертвa природа, життя кожної людини і цілого суспільства. Все, що існує, є ланцюгом причин і наслідків. І коли люди-ні здається, що вона зусиллями своєї волі може змінити щось у цьому ланцюгові, то це є лише фікція, бо в дійсності і самі бажання людини і всі її дії вже визначені і скеруються в певний бік вічними і незмінними законами буття. Детермінізм заперечує свободну волю людини, бо все згори є вже визначене. Найвизначнішим представником тої філософічної теорії був англійський філософ Г'обс.

Подібно навчав Ґудда, що буття є ланцюговим колом, що називається Самсара; все в тім колі зв"язане, як причини на і наслідок. Все, що існує, рухається в цьому колі і терпить страждання, бо буття це зло. Причиною руху Самсари, або буття, є бажання, що перебуває під впливом вічної ілюзії. Щоб уникнути страждання, треба вбити в собі бажання буття і перейти в стан Нірвані, де входять тільки "просвічені".

Нірвана означає пустка, порожнеча, увільнення від усяких бажань, що опановують людину, але не дають її задоволення і щастя. В позитивному значенні Нірвана означає щось в роді стану блаженства в нашому розумінні, коли людиначується свободна, щаслива, це є стан духового спокою, коли людина відкинула усякі бажання. А тим часом життя – це безупинна боротьба і ніхто не може втечі від неї, навіть аскети в пустині чи монахи в келії мусять вести боротьбу, хочби із самим собою, зі сво-

єю природою, з тваринною частиною людського "я". А ця боротьба не є легка, бо кажуть, що найбільший герой є той, хто побідив себе самого.

В християнстві людина шукає спасіння, а в буддизмі небуття. Тут людина займає позитивну, активну позицію в світі, вона старається розгадати таємниці природи і використати їх, запрягти до своїх послуг. В християнстві людський дух не є зв"язаний пасивністю Нірвани, він є постійно активний і старається пізнати якнайбільше. Без того не буде сучасної техніки, розщеплення атома, подорожей не місяць і т.д. Західна людина хоче панувати над світом, воно тішиться життям, а не тікає від нього, вона сприймає його як великий дар Божий. Правда, вона теж утікає від терпінь, в хворобі шукає помочі в лікаря, в нещасті, в біді звертається до Бога о поміч і до своїх близких. Вона не любить терпінь, але як вони прийдуть, вона старається зносити їх мужньо, бо в терпіннях людина гартується і ушляхтається, як золото у вогні.

З Індії буддизм поширився на інші азійські країни, найбільш пригожий ґрунт знайшов він у Тайланді (Сіям), з його чудовими святинями і великим числом монахів. Тут став він державною релігією. На закінчення жнів люди збиралося в святині з мішочками риżu, які складають у стіл Будди, а король складає жертви за добрий урожай. Конституція постановляє, що король мусить бути буддійської релігії.

Після смерті Будди його послідовники по-різному інтерпретували його вчення, в наслідок чого постали різні школи і різні напрями, які часто зміняли

науку Будди до непізнання. Найбільш ортодоксальною збіркою вчасного буддизму уважається т.зв. "Палі Канон". З початком християнської ери в північно-західній Індії утвердився Магаяна буддизм, або "Великий Віз", у протиставленні до старшого, більше консервативного, що називається Гінаяна.

Будда означає "Просвічений", його правдиве назвище є: Сидгарт Гаутама; жив 566–486. Він не залишив нічого із своєї науки на письмі, доперва 250 років після його смерти на нараді монахів списано її діялектом Палі, від чого пішла назва "Палі Канон" або "Трілітака". Він обіймав між іншим правила монашого життя, промови Будди (Сутта пітака) і схолястичні інтерпретації буддийських доктрин (Абідгама-пітака).

Суть своєї науки виложив Будда у своїй "Промові на горі Бенарес", у він виголосив до 5 монахів–пустельників, і яку окреслюють як "Чотири Шляхетні Правди" – правда про людину, від кинення бажань, звільнення від терпінь, таємниця Осьмикратної Дороги.

Доля людини визначається законом *Карми* про відродження. Життя приносить людині більше терпінь і нужди, як щастя і радості. Народження, веде до терпінь і смерти, а жадоба життя і життєвих приемностей є причиною всіх нещасть, тому треба знищити в собі жадобу буття.

Вічно та втеча від життя, здушення в собі всяких бажань і перемінення людини в якийсь безвільний манекін. В додатку це є релігія без бога. Будда ніколи не говорив, що він є пророком, чи післанцем неба або якогось божества, як напр. в ісламі Магомед є пророком Аллаха. Він говорив про себе – "Я є великий", бо я є "Просвічений". Мається враження, що він сам хотів стати чимось в роді божества, яке мають почитати його визнавці, і так в дійності сталося.

Людина є з природи істотою релігійною, вона була би розгублена і безпорядна на широких дорогах життя і в безмежних просторах всесвіту без цілі і без віри, що є над нею вища сила, яка керує і опікується нею, і до якої вона може завжди звертатися за поміччю в біді і потребі. І не тільки в житті поодинокої людини релігія є необхідним хлібом насущним, але також у житті спільнот, у житті народів релігія відіграє велику роль. Геройство, вірність, посвята, чесноти родинні, громадські, національні не мають глибинного підґрунтя, якщо вони не зв'язані з релігією, як звена одного ланцюга. Знаємо з історії, що такі народи, як – вавилонці, єгиптяни, римляни були так довго сильні, як довго було в них прив'язання до своєї релігії, до традицій, як довго мораль, чесноти родинні і громадські були для них найвищим законом. З упадком релігійності прийшло здичавіння обичаїв, моральний розклад, а вслід за тим фізичний занепад.

В статті "Роль релігії в добі техніки" о. Д. Поперечний пише в "Шляху Перемоги" так: "Даремно нація триумфує у війні, у комерції, і в індустрії, якщо рівночасно не триумфує у моральності, базою якої є релігія. Наукою, технічним прогресом, цивілізацією не врятується нації від загибелі. Вони роблять людей мудрими, вченими, інтелігентними, але не роблять добрими, справедливими, по чесному культурними. Є прислів'я: наука в серці чоловіка безбож-

МЕРТВА ІДЕОЛОГІЯ

Під знаком лиха з'явився на світ Карл Маркс, якого запутана і наскрізь фальшивою теорією капіталу і боротьби кляс спричинила море крові і неймовірних людських терпінь. Ця отрута зруйнувала нашу молоду державу 1918–20 років і пожерла нечисленні мільйони жертв. Існують різні ідеології, але марксизм не тільки себе не оправдав, але залишився на завжди мертвою паперовою догматикою на поличках в бібліотеках. Жаден народ світу не зазнав стільки терпінь і жертв від цеї згубної теорії, що український народ.

Умовини робітників у 19 ст. були дійсно невідрядні, коли тільки згадати про цю дітей в англійських фабриках. І Марксові здавалося, що одинока розв'язка це революція. Як не диво, багатий Енгельс помогав йому все життя. Марксові писання загострили економічну проблему, поліпшення умовин праці й забезпечення робітника. Розв'язав ті проблеми не Маркс, а ріст політичної свідомості й культури. Ріст капіталу контролюваний сьогодні державою, а робітники мають свої професійні спілки. Марксову економічну теорію неможливо пристосувати сьогодні до складної модерної економії. Маркс назвав свою економію політичною, але на політиці він не розумівся. Для нього існувало тільки боротьба кляс, революція, знищення капіталу й диктатура пролетаріату. Але життя показало, що зовсім не туди стежка в горох. Для Маркса капіталіст це маняк і збочений грошолюб. Щож і такі трапляються. І на то є закон і дер-

жава, щоб капіталіста держати на віжках. Життя доказало, що без приватної ініціативи нема прогресу. Кожна людина любить мати щось свого власного, свій рідний куток. Також кожна людина любить реалізувати свої здібності, а ка пітал не тільки робить дальший капітал, але й багато добра для цивілізації. Маркс не бачить живої людини, не розуміє складності людської психології. Людина це не автомат і не тільки життя, формує людину, але й людина життя.

Приватна власність поневолює людину – писав Маркс. Усе людство для нього стремить стати пролетаріатом, а коли цього нема, то це називається "відчуженням". Але воно зовсім не так, бо ніхто не хоче стати кільцем у машині, як це діється сьогодні в большевицькій імперії. І саме слово "пролетар" показалось штучним і формальним. Ані селянин, що виріс на землі, ані фабричний робітник цього слова не розуміють. Передбачений ріст нужди і загостреної клясової боротьби не оправдався. Якби Маркс жив сьогодні, він дуже здивувався б, коли б побачив, що майже кожний робітник має своє авто і телевізію. Бо за його часів робітник таких люксусів не знав.

Також слово "кляса" зовсім не оправдалось. Маркс не передбачив неймовірного прогресу 20 століття, конституцій, людських прав і соціальних забезпечень. "Свобода праці", за яку буцім то б'ються "пролетарі", це хаос, або тільки порожні слова. Яка свобода існує в

СССР? Хай тільки попробує робітник по кинути працю, тут йому й буде "свобода" в концтаборі. Також Марксова "диктатура пролетаріату" не має ніякого змісту, бо найперше в демократичній державі нема диктатури капіталу, а диктатура пролетаріату – це диктатура партії, яка не робить робітника щасливим. Для розвою індустрії, культури й науки, для загального добробуту – не потрібна жадна диктатура.

Кожна експлуатація це лихо і Маркс тут нічого нового не знайшов. А держава, яка для Маркса перестане існувати, це невловима фантазія, така ж, як і весь комунізм, бо кожне людське суспільство мусить мати закони й адміністрацію. Голодних і покривдженіх людей такими пустими утопіями ще можна іноді зловити на комуністичний гачок. Бувають і наївні інтелігенти, які живуть у хмарах. Є ще всучасному світі залишки феодалізму, де увесе капітал і вся власність у руках одиниць або королів, як н.пр. в деяких арабських країнах, але й там багатство феодала під впливом цивілізованого світу все більше йде на користь народу.

Праця в Маркса це джерело всіх вартостей, значить, праця дає ціну товарів, який вона продукує. І тут теж Маркс глибоко помилився. Со вартість продукту залежить також від його якості, чи сельності й попиту. Ринки збути мають теж велике значення, і ціни, як і весь капітал, контролювані державою. Конкуренція заставляє продукувати кращий товар і тому товар у большевицькому "раю" такий паршивий, бо нема конкуренції ані відповідальності. І ніхто так не котролює цін, як це робить Москва. Жаден робітник у тому "раю" не одер-

жує належне за свою працю, а тільки то, що назначене згори. Комуністична експлуатація це найжорстокіша експлуатація. Отже зовсім не так сталося, як це в "Капіталі" заплюнав Маркс.

Праці, як оправдання своєї людської гідності, Маркс не розумів. Люди працюють часто з ідеалізму, тобто навіть тоді, коли це їм не потрібно. Людська мораль обурюється, коли хтось не працює. Такого називають паразитом, хто б він не був, – фабрикант, селянин, робітник, чи інтелігент. Вартість самої праці не має великого значення, коли відрівна від плянування і загальної економічної ситуації. В московській імперії, яка себе називає "советською", ціна праці ніяка, бо робітник це раб жорстокої системи. Чорнороб залишається чорноробом, а фахівець одержує в десятеро вищу платню від чорнороба. Забув також Маркс, що не тільки праця має вартість, але й моральні та політичні вартості, які навіть вище стоять за саму працю. Бо жадна людина не буде працювати, коли вона не має якоїсь цілі в житті. А цілі, показані Марком, це наївний і безсовісний обман.

Будувати теорії в кабінеті, не знаючи життя, це те саме, що пускати миляні баньки. Але, як бачимо, теорії Маркса і його послідовників не були миляніми баньками, а отрутою. Маркс збудував теорію "надвишки" вартості праці, яку забирає собі капіталіст. В банківській і торговельній господарці надвишка вартості товару очевидно буває, але її використовує фабрикант в демократичному суспільстві для дальшої розбудови індустрії, для поліпшення умов праці робітників і для забезпечення праці безробітним. Багато при цьому значить

якість праці і змагання між продуцентами, які стараються дати найкращу продукцію. В большевицькому "раю" навіть система ударників нічого не помагає, бо боротьба за цифри дає якнайгіршу продукцію, що зводить систему соціалізму до карикатури.

Для Маркса вся "надвишка" це вже експлуатація, бо робітник на його думку повинен продукувати стільки, скільки йому потрібно. І при чому тут "боротьба кляс" проти надвишки і ніби то "експлуатації", коли життя вимагає все кращої продукції і дешевих цін, коротших годин праці і взагалі прогресу для добра всіх. Новий і корисний продукт елімінує застарілий, що вимагає контролі капіталу, банків і торгівлі державою, а не "боротьба кляс", щоб зруйнувати ініціативу і напродукувати ледарів "пролетарів", або безоглядну диктатуру. Кожний плюс і мінус продукції мусить бути контролюваний державою, яка є власністю всіх, часто зовсім різно думаючих людей і партій, а не "диктатури пролетаріату", яка в дійсності є тільки диктатурою кліки злочинців, як у московському "соціалізмі".

Окреме місце займає в Маркових писаннях історичний матеріалізм. Він однобічний, фальшивий і шаблоновий, як і його теорія капіталу, праці і боротьби кляс. Історія і культура – це "надбудова", яка, як і все інше в Маркса, залежить від економіки. Для пояснення історії Маркс украв в ідеаліста Гегеля діялектику, яка каже, що теза й антитеза дає синтезу. Для Маркса теза це капіталізм, антитеза це пролетаріят, а синтеза це революція. Людина буде історію і себе саму дією, а дія викликає фізичною реальністю. Фізична реа-

льність для Маркса це противоріччя поміж капіталізмом і робітниками, тому робітники мусять боротися, бо це єдинока розв'язка. Маркс не вірить в конституцію і в демократію, бо одинока дорога до побіди пролетаріату – це революція.

Ніщо не є стійке ані вічне для Маркса, а тільки то, що в боротьбі здобуде робітник. Світ це матерія, а провідні ідеї кожної епохи належать провідній клясі. І знову скрізь і всюди ота Маркса "кляса", а не суспільство, не батьківщина, не вище вартості, до яких прямує людство. Маркса філософія історії це постійна дія робітників для зміни історії в напрямі до комунізму, а як він буде виглядати, цього ніхто не знає. Це золота фата-моргана, для якої мають терпіти й гинути робітники. Вся історія – це тільки передісторія для Маркса, бо правдива історія почнеться при комунізмі. І скільки людей, навіть багатих, дали себé зловити на ту слизьку мітологію. Людська природа склонна вірити в міти і часто на мітах руйнує все своє життя. Засліплений Маркс не бачив складних процесів життя, які в 20 ст. ще тільки ускладнилися. Починають це бачити різні ідеологи комунізму, які не можуть викинути марксизму на смітник, але стараються нагинати його на всі сторони, що зрештою ще більш поглиблює його противоріччя і недоречність.

Коли ж йдеться про мораль, то для комуніста вона не існує. Маркс писав: "Комуніст не проповідує моралі". Справедливість, свобода, рівність можуть бути вживані для пропаганди в капіталістичних країнах, щоб їх руйнувати. В країнах комуністичної диктатури тіль

ки конкретні обставини диктують, що зробити. Все вирішує партія і для неї найбільший злочин є добрий, коли корисний для партії. Всі середники ведуть до одної цілі, — це основний девіз комунізму. Моральності видумали люди, отже комуністи теж можуть видумувати то, що їм потрібно. Релігійна моральність це теж видумка, бо нема Бога, не ма вічних вартостей, а тільки мертві матерія, яка нічого не каже. Є це рівночасно атеїзм і порожнеча в душі комуніста.

Для Маркса людина є сама собі Богом, разом зі своєю свідомістю і творчістю. Душа теж не існує, бо це є тільки прояв матерії. Людина не є егоїстом ані альтруїстом, а тільки таким, яким зробили його економічні обставини й історія. Робітнича кляса має будувати таку історію, яка їй потрібна, а все інше це пустяки. А куди веде будування нової історії, то бачимо на прикладі московської імперії, де комунізм тільки зовнішня прикраса, а імперія держить себе тільки терором і московським патріотизмом, винищуючи всі інші народи. "Світ не треба пояснювати, а змінити" — писав Маркс. А змінити тільки так, як божевільний Маркс заплянував у своїм кабінеті. Діялектично-матеріалістична тактика комунізму не знає моралі ані інших ідеалів. Індивіда треба знищити, бо самозвідя шкодить партії. Здібніші одиниці, корисні для партії, треба купити орденами, титулами і грошевими нагородами.

Ленінізм, хоч і вважається реалізацією марксизму, не є тим самим. Ленінові не відповідала паперова структура Маркса, бо практика вимагала зовсім чогось іншого. Ленін був ще більший

маняк від Маркса. Він попадав у галюцинації своїх комуністичних плянів майбутнього, комплетно відірваних від дійсності і кожну ситуацію підтягав під свою власну догму. Не важне було для нього, що він перекручував і натягав Маркса й Енгельса. Не диво, бо Маркс ніколи не передбачав революції в Росії, тільки в Англії або в іншій західно-європейській країні, яка була високо індустріальна і мала поважне число робітників.

Тимчасом Ленін з горсткою фанатиків і горлорізів взявся робити революцію й будувати комунізм в країні нас-крізь аграрний, без індустрії. І це йому вдалось неймовірним терором і хитростю, про яку можна би томи писати. Сам Ленін писав, що "марксизм треба пояснювати творчо". Ця "творчість" була звичайним бандитизмом. А про Леніна сьогодні пишуть: "Ленін доповнив марксизм, дав йому новий напрям і нові закони економіки і дій".

Яка вартість комунізму і його перевелицьованої версії Леніном, найкраще бачимо на практиці його реалізації в російській імперії. Його, ми українці пережили на власній шкірі і заплатили мільйони жертв і нелюдських терпінь за Маркові й Ленінові фантазії. Ті, що не пережили, можуть ще мати деякі ілюзії, як це буває в тих, що шукають коек зистенції. Стара царська імперія розвалилась без марксизму і Ленін з німецькими грішми приїхав з еміграції робити свою авантюру. В цьому допомагало йому декілька озвірілих жидків і поляк-садист Дзержинські. І почалась "диктатура пролетаріату", а в дійсності кучки бандитів, на мільйонах замордованих ворогів комунізму. Обіцяна сво-

бода Україні стала тільки порожнім словом. Голодні маси працюють для "світової революції", а сателітні країни шукають власної дороги. До "Капіталу" Маркса, який стоїть на почесному місці в бібліотеках, ніхто й не заглядає.

Хоч і покликаються на Маркса, Енгельса і Леніна, але роблять, як наказує дійсність. Інакше неможливо, бо собаки завжди гавкають по—собачому. Замість облудної "надлюдини" — мільйони рабів, яких не мала вавилонська, єгипетська і римська імперія. Марковий "ідотиизм сільського життя" не замінився на агроміста, як це плямувало Сталін і Хрущов, але заставив зліденних рабів села покривати всі дефіцити індустрії і держави, яка складається з величезної юрби бюрократів і паразитів. Кляси не зліквідовано, а навпаки, виросла кляса балакучих трутнів, які живуть коштом робітника краще, як колись жили фабриканти, бо фабриканти бодай журились за продукцію і за ринки збути. Про ту нову клясу непотребів і паразитів дуже дотепно розказує Мілован Джилас в книжці "Нова кляса" і наш Іван Коляска, оба колись визначні комуністи. Ще Микола Хвильовий, розчарований комунізмом, писав: "В раковину загнали революцію".

Про будову комунізму вже ніхто не говорить, він десь за хмарами. Залишається тільки силувана і трафаретна про паганда подвійного стандарту, один внутрі імперії, а другий на експорт. Комунізм стався своєрідною релігією і адорациєю Леніна, бо Маркс стався невловимий. Мав рацію Берtrand Рассел, коли писав: "Большевизм це не тільки доктрина, це також релігія". Візія прекрасного майбутнього вже нікого не пе-

реконує, навіть провідні комуністи повторяють тільки завчені фрази, як папугаї. Ще один колишній комуніст І. Дойчер пише: "Сема противнішого видовища, як після революції тиранія, прибрана в пропорі свободи".

Прогресивний світ хоче поступу, а не кривавих експериментів. Суть свободи і прогресу в плуралізмі, а не в мертвих докмах комунізму, під яким криється московський імперіалізм. Плуралізм означає свободу народам і людяні, коли кожний народ і кожна людина матиме право сказати своє незалежне слово. Ноневолені народи це та природна сила, яка розвалить московську імперію, яка є розсадником комуністичної інтриги в цілому світі.

Ми пережили жахливу епоху жахливого експерименту. Молоде покоління повинно пам'ятати нашу лекцію і нести пропорі свободи в той світ, який ще досі не зрозумів того страшного лиха, яким є марксізм і ленінізм. І атьківщина ї поневолені мільйони прислухаються до нашого голосу в свободному світі, відчуваючи світанку нової любі.

(рд)

Бо й такі бувають рани,
Що нема на них бальзаму,
Що нема на них завоїв,
Окрім панциря міцного!

Леся Українка

Хто визволиться сам, той буде вільний
Хто визволить кого, в неволю візьме.

Леся Українка

"Осіння Казка"

Анатолій РАДИГІН

ЕПІЗОДИ З МОРДОВСЬКИХ КОНЦТАБОРІВ

В таборі було свято. Почалось воно дивною заклопотаністю і безладдям між начальством. Офіцери бігали з кабінету в кабінет, із зони в зону, бліді й заспані, незугарно затягнуті пістолетними пасами. Кудись один за одним із "поважними" фізіономіями зникали "вільні" майстрі й книговоди. На вишках замаячіли подвоєні вартові. А день пізніше рознеслася радісна вістка: "Пішли! Пішли з кінцями! Цебто, пішли на втечу, не залишивши й сліду. Пішло двох українців із II-го табору, двох політв"язнів, і всіх огорнуло почуття злорадної перемоги, коли необголені, засмаровані глиною мордовських трясовинъ та покусані полчищами болотяних комарів, розлючені чекісти верталися із своїх безуспішних облав. Навіть "стукачі-донощики", "пов"язочники" і підлабузники ходили в урочистому й дружелюбному настрої, як на Великдень. Врешті-решт, їхні пани їм теж не друзі, а поганий слуга часто радіє нещастям свого пана.

Втекли Олійник і Семенюк. Пішли нечувано сміло, серед білого дня, крізь застави і сектори обстрілів, крізь ворожу, вигодовану на доношицтві і наглядництві Мордовію, що напоєна нашою кров"ю. Пішли, а за ними хріпіли телефони, захлиналися радіоапарати, летіли в повітря ракети; спочатку полки, згодом дивізії, а потім воєнні й прикордонні округи підносилися у стан тривоги. І три місяці, не досипляючи, не доїдаючи, брязкаючи замками зброї та гусеницями танків, захоплюючи ні в чому

невинних людей, матюкаючись і проклинаючи, від моря до моря, вздовж всіх кордонів велетенської тюрми Росії, шукали двох в"язнів-утікачів.

Чекісти заметушилися по таборі, пріглядаючись, шукали якогось натяку, якогось слова в нашому тріумфі, що допомогли б їм відгадати, куди і до кого можуть прийти Олійник і Семенюк за грішми, хлібом або кулями. Капітан Гаріончиков, кат'єбіст із "сімки", добре знов моя нахили і кепсько приховані прагнення. Він підійшов до мене: "Ну, мабуть, якщо б ти був на П-ім, то пішов би з твоїми дружками?" – "Певно", відповів я, хоч наймовірніше це були хвастощі, бо "Мрії" я зовсім не знав, а з Романом познайомився пізніше. Ale тоді в усіх виривалася зсередини буйна радість – отже, можливо! Можливо втекти! Отже, сміливість і винахідливість можуть розірвати будь-які заборона, а може навіть кордони...

Правда, три місяці пізніше, після довгої мандрівки між російськими та українськими зліднями, між запущеними і забутими цвинтарями і старовинними храмами, після відвідин музеїв та лекторіїв, де рідною українською мовою українські викладачі брехали українським слухачам, після відвідин колишніх героїв, що тепер боязливо оглядалися на двері, та новачків, які були готові негайно йти їхніми слідами, після багатьох облав і (як я чув) спроби продістисти через кордон, вони зробили помилку, таку ж стару, як і сама тюрма. I їх

схопили в помешканні близьких.

Я не складав присяги вірності українській справі й мені неможливо оцінити величину чиєїсь вини, але коли Олійника розстріляли, а Роман був змушений (ні, він жодною мірою не відрікся від української ідеї) виступити з заявою про неможливість утечі, то від нього відвернулися численні друзі. Згодом він зробив багато, щоб виправдати і загладити свою хвилеву слабість, але нам не довелося докінчити другого акту цієї трагедії. Причиною цього було націоналістичне недовір'я в групі декількох до блесних і безстрашних людей, які, на жаль, не допускали думки, що "чужий" націоналіст може залишитися ширим до кінця, до смертельного ризика, супроти іншого "чужого" націоналіста... Спочатку ми дружили з Романом, мені подобалися його наполеглива діловитість, його багато разів виявлена хоробрість і невгнутість після стільки років безпросвітного ув'язнення. І все ж ми посварилися. Через непорозуміння, і майже рік просиділи в одній камері, не розмовляючи один з одним.

Мені довелося у тюрмі зіпсувати відносини з двома в"язнями", яких я поважав. З іншими я або не сварився, або не дружив. Але сварка з Яковом Бергом-Лаймовичем, "залізним жидом", і з Романом Семенюком не дає мені спокою досьогодні. Яків ще має шанси появитися на летовищі в Лоді, але ситуація Романа гірша. Він завжди говорив з повагою про Канаду, Австралію, Сполучені Штати, — про ті країни, що прийняли стільки українських емігрантів і втікачів, дозволили їм жити й працювати без будь-якої дискримінації, нічим не посягнули по їхні національні цінності,

ті, не намагалися позбавити їх ані їхньої мови, ані їхньої віри. Не легко буде Романові дістатися до тих країн.

Вперто, з діловитістю хлібороба, вивчав Роман в тюрмі англійську мову. Може вона й стане йому в пригоді, бо тяжким буде його життя на українській батьківщині, якщо його взагалі допустять до неї. Колись Марина Цветаєва сказала про Маяковського — "любимий ворог". Волі і щастя бажаю вам, улюблени вороги!

В 1966 році я попав у невелику келію, де також невідступною голодною тugoю панував "суворий" режим. Для мене знаєма картина. Хтось сидів і гугняво докучав товаришеві, вимагаючи, щоб йому підказали спосіб, методу і форму скарги про те, що він попав із табору в тюрму незаконно, тому вимагає негайного повернення його в зону. Він говорив про статті і параграфи, і в його очах жевріла така ж сама туа за смердючою і тісною, але настільки ж голодною таборовою ідалнею...

Інший творив двосоту з черги скаргу вимагаючи перегляду його вироку, а потім довго просив мене перекласти ту скаргу на французьку мову "як найвимовніше" (до речі, як не дивно, а скарга ця, створена з допомогою словника пишномовних французьких ідіомів, мала вплив). Хтось інший кожний день починав експериментом, то з'їдаючи весь хліб відразу, то на другий день розділивши його на три рівні частки. А далі на дванадцять рівних пайок, постійно намагаючись знайти рецепту проти що-вечірної злости від голоду.

Тільки один, цілком молодий чоловік не піддавався повністю тій мілкій тюремній психозі, під вплив якої попадали

майже всі. Він не підвищував голосу, реагував спокійно там, де інші вибухали надмірною радістю або несамовитою злістю. Без поспіху, вдумливо й дотепно відповідав на запитання, іноді каверзні. Уважно, з насолодою читав свої англійські й мої французькі книжки (я й дійшов до першої шкоду, що на одному етапі я згубив подарунок від нього – новелі Меріме в оригіналі, з його дотепними примітками на маргінесах). Спокійно й ледь саркастично реагував на бешкети в камері і називав їх "третьюо кухонною світовою комунальною війною".

(Досвідчені в"язні завважують, що в озлоблених і неджентельменських камерних сварках у солідних, басовитих і стриманих ще вчора чоловіків раптом починають проковзуватись верескліві нотки розхристаних і брудних містечкових перекупок, які викрикують на цілу вулицю всі таємниці вчорашніх повірниць, як і ті, що були інтимно довірені їм, так і підслухані крізь дірку в замку).

Цей чоловік був інакший. З ним можна було посваритися остаточно і безповоротно, але ніколи в жодній сварці він не застосовував забороненого "неспортового" засобу. І ще одно, що давало йому право на джентельменство, – йому зовсім не можна було зробити якогось докору: за його спиною не було ані бурхливого політичного минулого, ані порохової батальної одіссеї, а його тюремна теперішність була бездоганна-

Був на диво гарним. Ні голодна пайка, ні холодні осінні протяги в тюрмі не могли примусити його наїжитися і зігнутися. Спортивець і вояк, він зберіг з прісного крокування та обмеженості Суворовського училища лише то, що за-

слуговувало на збереження. Зберіг вну́трішню підтягненість, фізичне загартування, скученість та пунктуальність (що "ввічливість королів") і досконалу англійську мову. Залишив за мурами ка зарми грубий, казарм"яний, хамський гумор, невиправдану кастову чванливість, фельдфебельську обмеженість і, головне, великоросійську мілітарну ідеологію. Роман Семенюк напівжартом, напівсерйозно казав, що, мовляв, москалі спеціально згromаджують у військові школи таких хлопців, щоб "поліпшувати їхню) породу, яка явно вироджується.

Треба було бачити, як поводився цей молодий чоловік, як на його постаті ставали гарними арештантські лахміття, як він повертає голову на оклик, як тюремний офіцер, що тільки що вийшов із перукарні, в новісінькому з–під голки мундирі, раптом завважував, який він вайлуватий, необтесаний і погано вихованій в порівнянні з цим виголоднілим юнаком. Коли його необголеного і наголо обстриженого провадили коридорами, то тюремщиці, наглядачки, бібліотекарки, жінки, що прийшли "на побачення", медсестри, які давно втратили право і можливість вважатися за жінок через їхню озвірілу садистичну жорстокість і бездушність, раптом починали розгублено метушитися й шукати по кишенях шинель давно непотрібні їм дзеркальця... З його чарівністю зв"язано де кілька апокрифічних історій на сюжет "Фіделіо", але він тільки усміхався і ніколи нічим не чванився...

І промайнув би Олекса Мурженко як гарний і добрий спогад, якби раптом, на прикінці 1969 року, не впала на нас у наших владимирських келіях вістка про

те, що разом з Кузнецовим, Димшицом і Залмансонами він пов"язаний "літаковою" справою... Очевидно, близькі характерами і темпераментом, інтелектуальною розвитком і знанням, однаково непримиренні супроти підлоти і відкриті для добра – Едуард Кузнєцов і Олекса Мурженко, також давні товариші по камері, не могли не знайти один одного. І тоді я сам зрозумів, і тепер розумію, що якби я, вийшовши з тюрми і не отримавши дозволу емігрувати, збирався утікати через советський кордон, то в пошуках товариша обов"язково повернув би в Ригу по Кузнєцова і в Лозову по Олика Мурженка...

Багато процесів, у тому ѹ жидівських, відбувається у Советському Союзі. І нема чого затаювати гріха, на лаву підсудних попадають не лише сильні, але й слабкі, жалюгідні люди. Мені гір-

з 23 стор.

*

ного, то меч у руках безумного, яким він орудує не на оборону, але на загибель своїх співбратів; найбільші крадежі, грабунки та найгірші ошуканства по повнюють люди вчені, але безбожні.

Модерною технікою можна керувати силами природи: послаблювати силу удару грому, спиняти повені, стоплювати залізо, але техніка є безсила супроти громів людської ненависті, проти повеней людських пристрастей, проти твердости людського серця, проти звірячої ненажерливості і вульканів людського гніву. Ці елементи тим страшніше наносять знищення, чим сильнішою буде зброя, яку їм техніка віддасть у руки. Казав колись Платон: легше є збудувати місто у повітрі на хмарах, як вдергати народ без релігії.

ко й прикро слухати й читати, як вони проклинають Ізраїль, своїх учораших друзів, каються і просять помилування. І не менш гірко й прикро мені, що в моїй країні, поряд із іменами Кузнєцова та Залмансона, іменами гідними хвали і наслідування, оплакуються і прославляються й такі жалюгідні люди. А в той же час я майже ніде не зустрічав, крім вузького кола тюремних друзів, портретів і добрих слів про Олика Мурженка...

Сподіваюся, що цією свою маленькою згадкою я хоч частинно виконаю свій борг перед людиною, якої ніколи не забуду, хоч мало її знав. Життя і чини Мурженка шануватиму й дітям буду розказувати про них.

Важко писати про людину, з якою недавно я розпрошався і з якою нелавно пробув довгі місяці, ждавши волі.

З ГРУЗИНСЬКИХ ПРИКАЗСК

Стережися того, хто тебе боїться.

*

Чесний ворог кращий, як ненавінний приятель.

*

Тако при тобі твоя голова, то ти не бідний.

*

Хто не шукає приятеля, той самими є ворог.

*

Не бійся того, хто Бога боїться.

*

Зла людина і на Великдень не-
добра.

*

Будуй такий міст, щоб і нашадки твої по ньому пройшли.

*

П. КОВШІК

МАТИ

*Редерат на Свято Матері в
Мельборні. Виголосила Ма-
рійка Красців.*

В кожній мові у всьому світі існує це слово – МАТИ! Воно гарне, ніжне, величне! Це слово вперше вимовляє в колисці дитина, з любов"ю вимовляє його дорослий юнак, а також старша людина.

Його з однаковим чуттям вимовляє культурна людина, як і півдикій пустельник. Чи в багатьох палаатах, чи в бідній хаті – всюди звучить це священне слово – МАМА!

Всі країни, всі простори землі наповняє собою це слово – МАМА! Це скарб усього людства. Родина! Що вона варта без матері? Мати – це світло, що сяє в темряві, це потіха для доночки, сина і для внуків, це зірка, що світить з неба. Тому Бог сказав: "Шануй матір і батька свого!"

Люди шанують великих людей, які віддали своє життя за Рідний край, які боролися за волю. Люди шанують геніїв науки. Таким людям ставлять пам"ятники, щоб майбутні покоління згадували їх і брали з них приклад. До таких героїнь належить також мати. В кожній країні треба поставити чам"ятник матері, щоб кожний віддав їй належну пошану за її турботи, за жертви, за бессонні ночі і за її лісбор.

Головною думкою і бажаннямкою матері є виховати дітей і забезпечити їм кращу долю для їхнього життя. Але не в кожній матері однакове життя. Є матері, які живуть у розкошах, у добробуті, а є матері, що живуть у нужді та

та тяжкій праці, працюючи на кавалок хліба для своїх дітей і для себе. Доля працюючої матері не виглядає краще в нашому часі, як це було сто років тому, хоч наш час є часом поступу й цивілізації.

Багато матерів заробляють гроши, а тратять своїх дітей. Одна з таких матерів хвалиться перед другою своїми здобутками, цінними речами, що вона їх придбала. А друга мама була бідна, не похвалилася цінностями, але вона пригорнула своїх дітей до себе і сказала: "Ось мої дорогоцінності і здобутки".

Властиве місце для жінки–матері це дім, а її найважливішим заняттям повинні бути діти. Коли дитина приходить зі школи і не бачить мами, то першим її питанням є: "Де мама?" Мати повинна виховувати дитину. Дитина потребує матері і жадна інша особа не може її замінити. Які діти щасливі, коли мама дома бо дім без мами не є домом.

Велике слово рідна мати
І горе дітям, котрим
знати його змалку не довелось!
(І. Манджура)

Українська мати на чужині має особливі завдання – виховати своїх дітей на добрих українців, вірних Богові й Україні, а також навчити їх рідної мови, бо мова – це душа народу. Матері належить глибока пошана й щира вдячність не лише в день Матері, а на протязі усього нашого життя. Роля матері в

житті дитини неоцініма. Тому в День Матері принесім їй найкращий подарунок, наше щире серце, вдячне слово, на-шу любов, віддаймо їй належну пошану'

Низький поклін Тобі Мамо, де б Ти не була, на чужині чи в Рідному Краю.

**ЗА СВОБОДУ, НАЦІОНАЛЬНУ НЕЗА-
ЛЕЖНІСТЬ І ДЕКОЛОНАЗАЦІЮ.**

(*Спільний кінцевий комунікат 8-ої Кон-
ференції ВАКЛ*)

В дніях 23–25 квітня ц.р. у Ріо де Жанейро, Бразилія, відбулася УІІ Конференція Світової Антикомуністичної Ліги (ВАКЛ). В цій світовій Конференції взяли участь 400 делегатів з 64 країн, з 5 континентів і 20 міжнародних організацій. Українська делегація з Європи, Канади, ЗСА, Аргентини і Бразилії начислювала 17 осіб, під проводом Ярослава Стецька. В Конференції взяв участь голова Світового Українського Визвольного Фронту, д-р Р. Малащук. Низче подаємо спільний кінцевий комунікат УІІ Конференції ВАКЛ.

**ЗА СВОБОДУ, НАЦІОНАЛЬНУ НЕ-
ЗАЛЕЖНІСТЬ І ДЕКОЛОНАЗАЦІЮ**

Під таким кличем проходила УІІ Конференція ВАКЛ. Після обширного критичного перегляду політики детанту між вільними державами і комуністичним бльоком і жалюгідних наслідків цієї політики, конференція закликає всі народи вільного світу і поза залізною заслоною бути осторожними та з "єднако і відважно спільними силами старатися про зміну цього критичного положення.

З огляду на зміну ситуації в Індокитаю, важливість північно-східньої Азії

у світовій протикомуністичній стратегії стає більш наглядною. Тому Конференція повністю підтримує непохитні протикомуністичні зусилля Китайської і Корейської республіки та інших вільних народів тихоокеанської Азії. ЗСА, як центр волелюбного протикомуністичного табору, є загоряні вісіма успіхами і невдачами народів, що стоять на фронті протикомуністичної боротьби. З огляду на всеобщу комуністичну агресію в Індокитаю і на поважну загрозу комуністичної експансії на другі вільні народи Азії, Конференція одноголосно закликає ЗСА в цьому критичному моменті проявити традиційну волелюбну духовість, виявити свою велику державну силу і позитивно допомогти народам Азії в їх оборонній боротьбі. Особливо підкреслюємо, що ЗСА повинні дотримуватися всіх союзних і оборонних договорів та обов'язків і не наносити шкоди тим звійським союзникам, які роками спільно з ЗСА боролися за безпеку тихо-океанської Азії.

У свідомості того, що комуністичний наступ є світового розміру, і що не відрядне положення оборонців самостійності і свободи в Індокитаю негативно впливає на цілий вільний світ, Конференція наголошує, що лише загальне пробудження вільних народів і спільна дія на знищенні комуністичних сил запевнить і забезпечить свободу і лише спільна дія вільних народів проти комуністичного наступу здобуде і запевнить тривалий мир у світі.

Конференція з задоволенням вітає успішне скликання "Конференції солідарності Середнього Сходу" і створення регіональної організації ВАКЛ на Середньому Сході. Разом з двома існу-

ючими регіональними організаціями ВА КЛ-АПАКЛ і КАЛ (Антикомуністична Конфедерація Латинської Америки) Конференція солідарності Середнього Сходу (МЕС) поширила і скріпила базу ВА КЛ.

Конференція вітає вільні народи Латинської Америки та їх опір і відкинення комуністично-китайських дипломатичних, торговельних і пропагандивних засиць, як також запобігання російським підривним плянам проникання. Учасники Конференції підтримують заходи держав Латинської Америки скріпити свободу, незалежність, поступ і добробут своїх народів. Особливу підтримку висловлюємо протимарсистським заходам чілійського уряду і народу для відбудови їхньої країни. Конференція закликає до продовження торговельних санкцій проти кубинського комуністичного режиму і наголошує потребу позитивної підтримки революційних протикомуністичних акцій кубинців, що боряться за знищенння тиранського режиму Кастро.

Конференція закликає всі вільні народи Африки твердо стояти по стороні свободи, співпрацювати для економічного розвитку за принципом рівноправності і взаємного добра та поборювати наступ комуністичних сил інфільтрації і підриву.

Конференція закликає вільні держави Європи співпрацювати для посилення НАТО і Європейського Спільного Ринку, з метою забезпечити безпеку і дальший розвиток Європи, та кожноточно запобігати комуністичним російським спробам ділити і обманювати європейські держави. Конференція підтримує подивувідну боротьбу за національну

за національну самостійність, волю і людські права, що її провадять народи уярмлені російським імперіалізмом і комунізмом.

8-ма Конференція ВАКЛ підтримує визвольні рухи за національну незалежність і самобутність України, Литви, Туркестану, Грузії, Білорусі, Хорватії, Болгарії, Румунії, Латвії, Чехії, Естонії і всіх інших народів уярмлених російським імперіалізмом і комунізмом.

ВАКЛ стверджує, що без огляду на теперішні замішання у світовій ситуації, внаслідок провалу політики "детанту" пробуджуються волелюбні народи і посилюють боротьбу за свободу. В цій боротьбі ВАКЛ стойть на правильному шляху нашої доби. 8-ма Конференція закликає всі народи вільного світу і народи за залізною завісою піднятися одночасно та завоювати і забезпечити свободу знищеннем комунізму. Одним спільним з'єднаним фронтом ідім проти комуністичних сил і спільною дією завдаймо рішального удару і зупинім комуністичну агресію.

Координовані одночасні національно-визвольні революції поневолених народів є найкращою альтернативою до ядерно-нуклеарної війни.

Шляхом національних революцій, з допомогою вільного світу, здійсниться розвал російської імперії і знищення комуністичної системи. "Суперпотугу" визначають не лише технологічна чи нуклеарна сила, але – що важливіше – духові і моральні вартості. Коли оцінювати поневолені народи з цієї точки зору, стає ясним, що вони становлять ще одну суперпотугу.

8-ма Конференція ВАКЛ засуджує російсько-комуністичний неоколоніа-

житті дитини неоцініма. Тому в День Матері принесім їй найкращий подарунок, наше шире серце, вдячне слово, на-шу любов, віддаймо їй належну пошану'

Низький поклін Тобі Мамо, де б Ти не була, на чужині чи в Рідному Краю.

**ЗА СВОБОДУ, НАЦІОНАЛЬНУ НЕЗА-
ЛЕЖНІСТЬ І ДЕКОЛОНІЗАЦІЮ.**

*(Спільний кінцевий комунікат 8-ої Кон-
ференції ВАКЛ)*

В дніх 23–25 квітня ц.р. у Ріо де Жанейро, Бразилія, відбулася VIII Конференція Світової Антикомуністичної Ліги (ВАКЛ). В цій світовій Конференції взяли участь 400 делегатів з 64 країн, з 5 континентів і 20 міжнародних організацій. Українська делегація з Європи, Канади, ЗСА, Аргентини і Бразилії начислювала 17 осіб, під проводом Ярослава Стецька. В Конференції взяв участь голова Світового Українського Визвольного Фронту, д-р Р. Малащук. Низче подаємо спільний кінцевий комунікат VIII Конференції ВАКЛ.

**ЗА СВОБОДУ, НАЦІОНАЛЬНУ НЕ-
ЗАЛЕЖНІСТЬ І ДЕКОЛОНІЗАЦІЮ**

Під таким кличем проходила VIII Конференція ВАКЛ. Після обширного критичного перегляду політики детанту між вільними державами і комуністичним бльоком і жалюгідних наслідків цієї політики, конференція закликає всі народи вільного світу і поза залізною заслоною бути осторожними та з"єднано і відважно спільними силами старатися про зміну цього критичного положення.

З огляду на зміну ситуації в Індокитаю, важливість північно-східньої Азії

у світовій протикомуністичній стратегії стає більш наглядною. Тому Конференція повністю підтримує непохитні протикомуністичні зусилля Китайської і Корейської республіки та інших вільних народів тихоокеанської Азії. ЗСА, як центр волелюбного протикомуністичного табору, є загоряні всіма успіхами і невдачами народів, що стоять на фронті протикомуністичної боротьби. З огляду на всеобщу комуністичну агресію в Індокитаю і на поважну загрозу комуністичної експансії на другі вільні народи Азії, Конференція одноголосно закликає ЗСА в цьому критичному моменті проявити традиційну волелюбну духовість, виявити свою велику державну силу і позитивно допомогти народам Азії в їх оборонній боротьбі. Особливо підкреслюємо, що ЗСА повинні дотримуватися всіх союзних і оборонних договорів та обов'язків і не наносити шкоди тим азійським союзникам, які роками спільно з ЗСА боролися за безпеку тихо-океанської Азії.

У свідомості того, що комуністичний наступ є світового розміру, і що не відрядне положення оборонців самостійності і свободи в Індокитаю негативно впливає на цілий вільний світ, Конференція наголошує, що лише загальне пробудження вільних народів і спільна дія на знищенні комуністичних сил запевнить і забезпечить свободу і лише спільна дія вільних народів проти комуністичного наступу здобуде і запевнить тривалий мир у світі.

Конференція з задоволенням вітає успішне скликання "Конференції солідарності Середнього Сходу" і створення регіональної організації ВАКЛ на Середньому Сході. Разом з двома існу-

ючими регіональними організаціями ВА КЛ-АПАКЛ і КАЛ (Антикомуністична Конфедерація Латинської Америки) Конференція солідарності Середнього Сходу (МЕС) поширила і скріпила базу ВА КЛ.

Конференція вітає вільні народи Латинської Америки та їх опір і відкинення комуністично-китайських дипломатичних, торговельних і пропагандивних залишань, як також запобігання російським підривним планам проникання. Учасники Конференції підтримують заходи держав Латинської Америки скріпити свободу, незалежність, поступ і добробут своїх народів. Особливу підтримку висловлюємо протимарсистським заходам члійського уряду і народу для відбудови їхньої країни. Конференція закликає до продовження торговельних санкцій проти кубинського комуністичного режиму і наголошує потребу позитивної підтримки революційних протикомуністичних акцій кубинців, що боряться за знищенння тиранського режиму Кастра.

Конференція закликає всі вільні народи Африки твердо стояти по стороні свободи, співпрацювати для економічного розвитку за принципом рівноправності і взаємного добра та поборювати наступ комуністичних сил інфільтрації і підриву.

Конференція закликає вільні держави Європи співпрацювати для посилення НАТО і Європейського Спільногого Ринку, з метою забезпечити безпеку і дальший розвиток Європи, та кожноточно запобігати комуністичним російським спробам ділити і обманювати європейські держави. Конференція підтримує подивугідну боротьбу за національну

за національну самостійність, волю і людські права, що її провадять народи уярмлені російським імперіалізмом і комунізмом.

8-ма Конференція ВАКЛ підтримує визвольні рухи за національну незалежність і самобутність України, Литви, Туркестану, Грузії, Білорусі, Хорватії, Болгарії, Румунії, Латвії, Чехії, Естонії і всіх інших народів уярмлених російським імперіалізмом і комунізмом.

ВАКЛ стверджує, що без огляду на теперішні замішання у світовій ситуації, внаслідок провалу політики "детанту" пробуджуються волелюбні народи і посилюють боротьбу за свободу. В цій боротьбі ВАКЛ стоїть на правильному шляху нашої доби. 8-ма Конференція закликає всі народи вільного світу і народи за залізною завісою піднятися одночасно та завоювати і забезпечити свободу знищеннем комунізму. Одним спільним з "єднаним фронтом" ідім проти комуністичних сил і спільною дією завдаймо рішального удара і зупинім комуністичну агресію.

Координовані й одночасні національно-визвольні революції поневолених народів є найкращою альтернативою до ядерно-нуклеарної війни.

Шляхом національних революцій, з допомогою вільного світу, здійсниться розвал російської імперії і знищення комуністичної системи. "Суперпотугу" визначають не лише технологічна чи нуклеарна сила, але – що важливіше – духові і моральні вартості. Коли оцінювати поневолені народи з цієї точки зору, стає ясним, що вони становлять ще одну суперпотугу.

8-ма Конференція ВАКЛ засуджує російсько-комуністичний неоколонія-

лізм, етно- і лінгво-цид, русифікацію, винищування національних культур і економічну експлуатацію та вимагає ліквідації всіх концентраційних таборів, звільнення всіх політичних і релігійних в "язнів", вимагає припинення всіх способів хемічного, медичного і психіяtrичного тортурування ув "язнених і безумовного виведення всіх російських окупаційних військ з територій поневолених в ССР народів і т.зв. сателітів та привернення національної незалежності для всіх тих народів. Якщо через якусь причину ці вимоги не будуть здійснені, Конференція для безпеки і співпраці в Женеві доведе лише до катастрофи і капітуляції вільного світу, бо творитиме базу для дальших російських колоніальних завоювань.

ВАКЛ уважає, що російська колоніальна імперія в Європі і Азії, мілітарно збудована і втримувана, становить дійсну загрозу для Європи і для світового миру, і тому закликає всі західні уряди поставити через своїх представників у Женеві питання про розчленування ССР – російської колоніальної імперії, як найважливіше питання для встановлення тривалого миру і безпеки в Європі. ВАКЛ вірить, що з де-колонізацією ССР і з побудовою національних держав в Європі і Азії на базі 1918-1919 років – прийде кінець ялерній і конвенційній конfrontації і настане негайне зменшення напружень в Європі і в цілому світі.

Тому що Росія постійно твердить, що вона є послідовним оборонцем національної незалежності для всіх колишніх колоніальних народів, ВАКЛ закликає всі західні уряди зайняти таке саме становище відносно всіх народів під

російською колоніальною владою. Радом з деколонізацією наступить розв'язання всіх концентраційних таборів, кінець русифікації, релігійним і політичним переслідуванням та потребі постійної політичної боротьби. Поневолені народи отримають не лише вільний голос на світовій арені, але також користатимуть із своїх конституційних і людських прав, – права на незалежну національну державність. ВАКЛ підтримує національну незалежність всіх націй Європи й Азії та засуджує безпереривні спроби дальшої російської колоніальної експансії.

ВАКЛ закликає всі західні уряди пильно простудіювати вище подані пропозиції щодо тривалого миру і безпеки в Європі, особливо з точки зору їх власної внутрішньої і зовнішньої політики в світі теперішньої економічної кризи, яка виринула у висліді провокованої Росією енергетичної кризи та інших нестач, навмисне провокованих індустрийних заколотів і безправ'я, літунського піратства і цілого ряду моральних деградацій і депресій, від яких терплять народи Європи і цілого світу.

САТИРА ЯК ПОЛІТИЧНА ЗБРОЯ В ССР

Ще в 1973 році вийшла в Канаді англійською мовою інтересна книжка Івана Коляски п.з. "Люк комрад, де піпел ар ляфінг" (Дивися товаришу, люди сміються). А як люди сміються і клять собі з уряду, то це є доказ, що вони того уряду не люблять і бажають його зміни. Кожному громадянинові в ССР є ясно, що комуністична система збан-

кротувала на всіх відтинках, а головно на відтинку господарськім, бо місто обіцяного "раю робітників і селян" прийшла неволя і визиск робітників сто рази гірші як за гнилого царату, а для селян прийшла панщина, багато гірша від поміщицької. Партійна пропаганда тара-банить вже п'ятьдесят кілька років все ті самі вилинялі лозунги, в які не вірить не тільки ніхто з громадян, але й самі ті, що їх бубнять, як завчені папуги.

"Партія веде" – кричить партійна тарабанщина". "Так, але куди?" – питаютъ люди – "вневолю!" "Щасливе радя-нське життя!" "Так, але для кого? Для партійних паразитів і галапасів". А вже вершком цинізму і диявольської злоби був клич – "Жити стало краще, жити стало веселіше", який кинув Сталін в час штучного голоду в Україні, коли гинули мільйони страшною голодовою смертю.

Не маючи змоги дати вираз своєму незадоволенню, люди вживають анекдот, бо живої думки людини не скує ані КГБ ані партійна диктатура. Сатира, ко- лись оптимістична форма гумору, в со- ветській дійсності стала політичною зброєю пасивного спротиву населення борьшевицькому режимові. Автором анекдот є сам народ, вони передаються з уст до уст, хоч за переповідання їх карають 3–річним засланням до концтаборів. Деякі з них дуже дотепні, вони стали свого рода частиною народнього фольклору. Ось деякі з них, взяті з книжки І. Коляски.

В час лібералізації комуністичного режиму в ЧСР за Дубчека, в гумористичних журналах з'явилися карикатури Брежнєва, Ульбрехта та інших черво-

них ватажків, з відповідними анекдотами. В Москві сприйняли це як контррево-люцію і скоро московські танки покла- ли кінець політичним анекдотам на сто-рінках преси.

Сталін любив, як його називали ба-тьком радянського народу. Анекдота голосила – нашим найбільшим бажан-ням є зістати сиротами.

*
Американець і москаль вихвалили заслуги Гувера і Сталіна. "Гувер є великий чоловік" – каже американець, "бо він відучив людей пити". "Е, Сталін є більший" – каже москаль – "бо він відучив людей їсти".

*
Сталін помер і пішов до пекла. Люци-фер впустив його до середини і зателе-фонував до Маркса: "Гей ти, тут при-шли відсотки від твого "Капіталу".

*
Після смерті Сталін пішов під бра-ми неба. Св. Петро нагнав його до пек-ла. На другий день юрба перестрashених чортів прибігла і зачала стукати до брам неба. Св. Петро відчинив і питає, чого їм треба. "Вчора Сталін прийшов до пекла і зачав там заводити колекти-візацію; ми є перші втікачі" – відпові-ли чорти.

*
Хрущов обіцяв, що по загospodарю-ванні цілинних земель, ССР буде ма-ти подостатком пшеници, Але пшениця на цілинних землях – то були грушки на вербі. В 1964 році він був змушений за-купити більшу кількість пшеници в Кана-ді. Скорі по тім він дістав одер Лені-на. Анекдота була – "За що дістав Хру-щов одер Леніна? "За то, що сів на цілинних землях, а жав у Канаді".

ВЕЛИКА БІБЛІОГРАФІЧНА ПРАЦЯ

*Максим БОЙКО. Бібліографія церковно-
го життя Волині. Бібліотека Індіана Уні-
верситету. 1974, 237 стор.*

Ця велика бібліографічна праця Максима Бойка заставляє читача поринати в далеке минуле Волині, як волости України, яка по охрещенню вкрилася густою мережею православних церков, монастирів, друкарень і церковних шкіл. А потім під польською окупацією, зокрема по Люблінській Унії перетворилася на терен жорстокої конфесійної боротьби поміж українцями православними й уніятами з одного боку, поміж православними й польськими католиками з другого боку, та частинно поміж українськими уніятами та польськими католиками з третього боку.

То були такі жорстокі події в історії релігійного життя нашого народу, що здавалося б ліпше забути за них для добра сучасної визвольної боротьби українського народу. Насправді ж нам треба повертатися до тих подій та об'єктивно, докладно вивчати їх, щоб не допустити до повторення їх по упадку теперішнього комуністично-московського режиму в Україні, як наші церкви вийдуть з катакомб на поверхню й почнуть змагатися за вільне поширення своїх релігій.

Під час тих жорстоких подій сотки православних церков, монастирів, друкарень, церковних шкіл передавалися силою польської поземицько-шляхецької влади уніятам, а потім, де можна було, забирали від уніятів і передавали

окупантській польській католицькій Церкві. То знову за царської московської окупації все то силою забиралось від уніятів і польських католиків і поверталося православним. У тій боротьбі від потаємних підпалів зникали з поверхні Волині десятки церков, монастирів, друкарень, церковних шкіл. У висліді тієї жорстокої боротьби лишилися тільки деякі бібліографічні сліди по тих неоцінених пам'ятках великої церковної архітектури та духової культури Волині.

Велика заслуга д-ра Максима Бойка, що ще хоч існуючі сліди звів, що міг до купи в цій великій бібліографічній праці. Праці, яка на віки пригадуватиме про ті чорні часи релігійного взаємовинищування між християнськими Церквами на Волині та про сумні наслідки їх. Сучасний стан релігійного життя на Волині є найкращим доказом на то.

Цей науково-бібліографічний твір М. Бойка буде вічно муляти сумління об'єктивних дослідників церковного життя на Волині, як уніятських так і католицьких. Твір дає добру уяву про церковне життя на Волині, як найбільше освіченої, культурної частини України, почавши від св. княгині Ольги аж до найновіших часів. У цьому творі є сконденсовані відомості, засобом наукової бібліографії, з соток томів праць різними мовами про церковне життя на

на Волині на протязі 10 віків, від 10-го до 20-го століття. Цей твір свідчить і про віровизнання, як вони, хоч силою накинені, коли не стають засобом денационалізації народу, робляться невідлучною частиною духового життя народу, як це було з Унією в Галичині, і доказом відкинення народом силою накиненого віровизнання, коли воно стає засобом денационалізації, так як це сталося з польським шовіністичним католицизмом на Волині. Якби насильне переведжування православних українців на греко-католицький обряд не виявлялося насправді винищуванням і спольщуванням українців Волині, то хто знає чи Волинь не стала б уповні греко-католицькою, такою як була Галичина до останньої московської окупації.

В цьому творі однаково показано й ворожу українському народові ролю російського православія. Всі московські режими, з теперішнім комуністичним включно, використовували й використовують російську православну Церкву як засіб денационалізації й русифікації України. Тому першою українською християнською Церквою, яку брутальним фізичним терором знишила Москва, була УАПЦ. А четверть століття пізніше спіткала та сама доля УГКЦ в Галичині, бо вона була українською Церквою. Тому російське "казъонне" православіє, силою накинене, ніколи не приймалося й тепер не приймається українським народом, бо воно є засобом винищування українського народу, так як було під польською займанчиною з католицизмом.

Образ про церковне життя на Волині, як і в усій Україні, сумний. Волинь під терорами окупантів стратила силу-

силенну культурно-духових українських пам'яток. Стратила на користь Москвії і Польщі, майже всю тогочасну культурну, провідну верству українського народу (стор. 148), а проте до сьогодні лишилася українською. А хоч московське православіє є в Україні, то по церквах, де вони є, просять Бога, щоб російську Церкву разом з московським окупантом Бог прибрав як найшивидше.

Ось таким ланцюгом думок наповнює читача цей надзвичайно цінний науково-бібліографічний твір Максима Бойка.

С. Радіон

Як краса відродження країни! Ще рік, ще день назад тут чувся плач рабів, Мовчали десь святі під попелом руїни, І журно дзвін старий по-мертвому гудів тиранською Церквою, яку відкільсь взялася міць шалена, Коли відкільсь взялася міць шалена, зичним терором знишила Москва, була Як буря, все живе скопила, пройняла. І ось дивись, в руках замаяли Знамена, І ось дивись, в руках замаяли Знамена, відкривши очі, Угледить світ, красу і простір голубий, І легко з скель спорхне, і в небі закле- коче, Про вільний льот орлів, про ранок золотий.

О. Олесь

Передплату вплатили

Н. П. В.

Вікторія

О. Данилович 1.50, Г. Білик 1.50, Р. Ка-
пко 1.90, С. Пирч 3, В. Фокшан 7, Юшку-
дар 5.90, М. Янишин 1.50, Д. Бурмич 10,

П. Гординський 10, Л. Ревекун 2, С. Доб-
ровний 15.

Квінсленда

О. Кеніг 4, М. Лемага 3, С. Давид 3, П. Білецький 4.50, П. Дорошенко 4.50,
В. Орач 4.50, В. Пундяк 3, Р. Занко 1.50 К. Пиріг 4.50, М. Благий 4.50, М. Кута-
П. Шкурат 6, І. Романів 2.90, М. Кот 9.30 щук 4.50, М. Добринський 4.50, І. Гір-
В. Грушовський 4.40, В. Данко 8.90, ний 6, М. Журин 6, А. Калакуняк 4.50,
М. Бакун 1.50, Я. Анін 6, Т. Колісник 3, А. Хамчек 4.50, Г. Копиняк 4.50, А. Бра-
М. Сендецький 3, І. Бучма 3, Б. Макси- славський 4.50, С. Забава 4.50, І. Оли-
мишин 10, М. Ліщинський 4, М. Жилан 5, ва 3, Ю. Одлига 3, І. Міськевич 4.50,
Томків 10, Р. Гіжовський 3.90, С. Ро- І. Кулішер 1, І. Зіненко 3, М. Кvasнюк 3.
манік 4.80, В. Бутренко 1.80, Т. Гасюк
1.50, І. Кріль 4.90, інж. Б. Шемет 4.50,

Т. Вишинський 1, В. Цибульський 9.50,

В. Хамула 10.90, І. Березовський 3,
М. Куціль 4.90, В. Пташник 3.90, М. Ли-
жобський 6, А. Лотиш 8.90, М. Шмир-
ко 1.50, Я. Ліщинський 4.90, П. Коцюх
3, А. Коваленко 13.50, К. Зубар 1.50,
П. Поварчук 1.50, А. Пекар 1.50, Р. На-
гірний 1.50, П. Муц 1.50, О. Мільчинсь-
кий 1.50, І. Масенович 1.50, Б. Лех 6,
С. Кудельчак 7.70, А. Куд 6, І. Козолій
6, Д. Ярка 2, С. Гриців 1, І. Деркач 1,
Н. Цюрпіта 6, Н. Бобко 1.50, Г. Гусак
4.50, М. Піdlісний 6.

П. А.

І. Захарчук 10.

Західна Австралія

Е. Колодницький 3, М. Марко 4.50, М. Ма-
тіяш 4.50, М. Колодій 4.50, д-р О. Мен-
цінський 4.50.

На Прес-фонд вплатили

В. Лисенко 3, В. Гаврищук 1.80, С. Пирч
1, С. Давид 2, А. Коваленко 6.50, Г. Гу-
сак 2.50.

На світі можна жити без еталонів.

По-різному дивитися на світ –

широкими очима,

Крізь пальці,

У кватирку

Із-за воріт.

Від того світ не зміниться ні трохи.

А все залежить від людських зінниць.

В широких відіб"ється вся епоха,

У звужених – збіговисько дрібниць!

Ліна Костенко

Адреси представників Н. Ф.

O. Rohowyj, 18 Vincent Str.,
St. Albans, Vic., 3021.

M. Moroko, 14 Denistone Rd.,
Eastwood, NSW, 2122.

M. Dackiw, 3 Rugby Str.,
Croydon Park, S. A., 5008.

I. Bileckyj, 36 Randwick Str.,
Oxley, QLD., 4075.

Mrs. M. Mencinskyj, 2 Farnley Str.,
Mt. Lawley, W. A., 6050.

M. Brumerskyj, 45 Stornaway Rd.,
Queanbeyan, NSW, 2620.

P. Zaluckyj, 5 Narambi Str.
Narrabundah, A. C. T., 2604.

Річна передплата 3-00 дол. Піврічна передплата 1-50 дол.

Ціна поодинокого числа 60 центів

Передплату вплачувати представникам Нашого Фронту, або пересилати на адресу адміністрації.

АДРЕСИ

Редакції:

“OUR FRONT”
69 Holmes Rd.
Moonee Ponds, Vic., 3039.

Адміністрації:

“OUR FRONT”
7 Maxwell Ave.
N. Altona, Vic., 3025.

